

บทที่ 6

เพศ และคุณธรรมกับการสร้างอัตลักษณ์ทางสังคม

ในบทนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นเนื้อหาในเพลงดิเกิร์สมัยใหม่ที่สื่อถึงเพศ คุณธรรม และความเป็นไทย โดยจะวิเคราะห์ถึงอัตลักษณ์ไปพร้อมๆ กับการบรรยายเนื้อหาในบทเพลง ตลอดจนบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องทั้งโดยตรงและโดยอ้อม

6.1 สถานะทางเพศ

การนำเสนอเรื่องสถานะทางเพศในเพลงดิเกิร์สมัยใหม่มักจะเป็นประเด็นที่สอดแทรกอยู่ในเพลงซึ่งเป็นประเด็นอื่นๆ ได้แก่เพลงเกี่ยวกับความรัก ปัญหาครอบครัว การแต่งงาน เป็นต้น จากการศึกษาพบว่า ประเด็นสถานะทางเพศระหว่างนักร้องหญิงและนักร้องชายนั้นดูผิวเผินไม่แตกต่างกันมากนัก กล่าวคือ มีความเชื่อมั่นในวาทกรรมปิตาธิปไตย ที่มองว่าเพศชายเป็นผู้นำ เป็นเพศที่มีเกียรติ มีศักดิ์ศรี ขณะที่เพศหญิงเป็นผู้ตาม ไร้อำนาจ ยังเป็นเพศที่จะต้องปรับปรุงตัวเองอยู่เสมอ เพลงจำนวนหนึ่ง จึงมุ่งเรียกร้องและนำเสนอความเป็นผู้หญิงจากมุมมองของปิตาธิปไตยที่วนเวียนอยู่กับเรื่องของความเป็นแม่และเมียที่เพียบพร้อมสมบูรณ์ ความเป็นผู้หญิงมีค่าที่วัดกันที่พรหมจรรย์และการเชื่อฟังพ่อ (และแม่) เพลงที่มีน้ำเสียงเช่นนี้มีนักร้องและแต่งโดยผู้ชาย แต่มีเพลงอีกจำนวนหนึ่งที่ทำหน้าที่วิพากษ์วิจารณ์อำนาจของผู้ชาย ซึ่งในประเด็นนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงในรายละเอียด 2 ประเด็นหลักด้วยกัน คือ เพลงผู้ชาย กับการสร้าง “แบบ” ของผู้หญิง และ เพลงผู้หญิง กับการสร้างส้นคลอนอำนาจผู้ชาย

6.1.1 เพลงผู้ชาย กับการสร้าง “แบบ” ผู้หญิง

เพลงที่เด่นในกลุ่มนี้ส่วนหนึ่งเป็นเพลงของนักร้องๆ เช่น บารูดิง, มะโร๊ะ, เปาะเต๊ะ และนักร้องรุ่นใหม่ อย่างเช่น เอ็มมีสวี และอัสมัน เป็นต้น ในที่นี้จะวิเคราะห์เพลงฮาบิส ซาแต หรือ กะทีไรหัว เพลง เพลง อีบูดี งาลูแบ หรือ แย่ทิ้งรุ ของนักร้องดิเกิร์สมัยใหม่ยอดนิยมอย่าง “บารูดิง” และเพลงกิตอออแรยาแต ของนักร้อง เปาะเต๊ะ กูแบอี่แก

เนื้อหาเพลงนี้เนื้อหาเป็นการพูดกับผู้หญิงที่ทำตัวไม่เหมาะสม ไปเที่ยวกับผู้ชาย โดยไม่ได้สนใจความรู้สึกของพ่อกับแม่ และเปรียบเทียบผู้หญิงเช่นนี้ว่าเป็นคนที่ไร้ความหมายไปแล้ว ดังเนื้อเพลงว่า

น้องน่ารักจริงๆ สดส่วนก็พอดูได้ แต่เสียดายแทน
เพราะว่าน้องเอาแต่ใจ พ่อแม่ระทมปวดใจ ตามหาลูกทั่วตำบล
น้องเหมือนกะทิไร้หัว เกลือไร้ความเค็ม
เที่ยวควงกันนั้นพอดูได้ แต่ขอให้รักนวล
อย่าเที่ยวเถลไถล หากคิดร่างแหมันรอดยากนักหนา
น้องรู้สึกสุขใจ กว้างใหญ่โลกใบนี้
หากน้องคิดร่างแห มันแห้งแล้งตอนเดือนห้า

น้องน่ารักจริงๆ สดส่วนก็พอดูได้ แต่เสียดายแทน
เพราะว่าน้องเอาแต่ใจ พ่อแม่ระทมปวดใจ ตามหาลูกทั่วตำบล
น้องเหมือนกะทิไร้หัว เกลือไร้ความเค็ม

ในสังคมมลายู 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นสังคมของชาวมุสลิมเสียส่วนใหญ่ ความเคร่งครัดในการจัดระเบียบความสัมพันธ์ระหว่างผู้หญิงกับผู้ชายจึงมีอยู่สูง ทั้งนี้ก็เป็นไปตามหลักศาสนา การที่ผู้หญิงออกเที่ยวกับผู้ชายมักจะถูกมองเป็นเรื่องที่ไม่ดี ไม่เหมาะสม ไม่สมควรกระทำ ผู้หญิงก็就会被ตราว่าเป็นหญิงไม่ดี หากสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้ชายที่ไม่ใช่สามีหรือญาติสนิท ผู้หญิงลักษณะนี้มักจะถูกมองว่าสร้างความอับอายขายหน้าให้แก่ครอบครัว พ่อแม่ และญาติพี่น้อง

เพลงนี้จึงได้เอาเรื่องราวเหล่านี้มาใส่ทำนองและพูดในเชิงประชดประชันและเสียดสีผู้หญิง โดยเพลงเริ่มต้นด้วยการกล่าวถึงผู้หญิงสวย รูปร่างดี แต่นิสัยเยี่ยงที่ปล่อยให้พ่อแม่ต้องทุกข์ และเปรียบเทียบผู้หญิงแบบนี้ว่าเหมือนกะทิไร้หัว หรือเกลือที่ไร้ความเค็ม

กะทิไร้หัว เกลือไร้ความเค็ม (ในภาษามลายูจะคล้องจองกัน ฮาปิฮซาแต ซาแมฮฮาปิฮมาเซ็ง) ซึ่งการเปรียบเทียบด้วยสำนวนนี้จะเปรียบเทียบกับคนที่ไร้ประโยชน์ ไร้สมรรถภาพ หรือทำอะไรไม่ได้แล้วเท่านั้น แต่เมื่อถูกนำมาเปรียบเทียบกับผู้หญิง จึงให้ความหมายได้ว่า ผู้หญิงที่ถูกเปรียบเช่นนี้เหมือนผู้หญิงที่ไร้ค่า ไม่มีใครต้องการนั่นเอง เหมือนมะพร้าวที่ถูกคั้นน้ำกะทิออกไปหมดแล้ว หากจะเอามาใช้ก็คงไม่เหลือความมันเหมือนมะพร้าวที่ยังไม่ได้คั้น เกลือกก็เช่นเดียวกัน ในความเป็นจริงแล้ว เกลือจะมีความเค็มโดยปกติ แต่การเปรียบว่าเกลือไร้ความเค็มก็หมายถึงสิ่งที่ไร้ประโยชน์ไปแล้วนั่นเอง

ในตอนหนึ่งทีกล่าวว่า จะติดร่างแห ไม่ได้เป็นสำนวน แต่หมายถึงการเปรียบเทียบว่า การไปเที่ยวของผู้หญิงควรทำตัวให้เหมาะสมและรักษานวลสงวนตัว แต่หากไม่รักษานวลสงวนตัวก็เหมือนกับปลาที่ติดแหไปแล้ว แม้จะพยายามดิ้นอย่างไรก็ยังคงติดอยู่กับตัวเองไปตลอดชีวิต การกระทำดังกล่าวก็จะติดอยู่ในความทรงจำและการนิทาของชาวบ้าน สร้างความอับอายให้กับพ่อแม่ไปอีกนานเท่านาน

คล้ายคลึงกับเพลง **อึบตึงาลูแบ** หรือ **แยะทิ้งรู** ของนักร้องคนเดียวกันทีกล่าวตักเตือนผู้หญิงให้รักษานวลสงวนตัว เพลงนี้กล่าวถึงพิษภัยของผู้ชายทีมักจะรักไม่จริง แต่น้ำเสียงก็เหมือนกับยอมรับว่าสิ่งนั้นเป็นธรรมชาติของเพศชาย พร้อมกันนั้นกลับเรียกร้องเอาทีผู้หญิงยุคใหม่ให้ระวังตัวเอง รักษาตัวให้บริสุทธิ์ เรียนรู้ทีจะเท่าทันผู้ชาย

เพลงอึบตึงาลูแบเป็นเพลงทีใช้คำเชิงเปรียบเทียบทีหลากหลาย ตั้งแต่ชื่อเพลง **อึบตึงาลูแบ** หมายถึง **แยะทิ้งรู** ในทีนี้เป็นการเปรียบเทียบผู้หญิงทีเสียตัวไปแล้ว ก็เหลือแต่ความว่างเปล่า อีกนัยหนึ่งก็การเปรียบเทียบอาการหลงเตลิดเพราะสัญชาตญาณทางเพศจนถึงกับทิ้งบ้านทิ้งช่อง ไม่เชื่อฟังพ่อแม่ ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบทีค่อนข้างแรง แต่ให้ความหมายลึกมากทีเดียว ตอนหนึ่งว่า

เราไล่ตามเธอไม่ทันในโลกนี้
สิ่งที่ฉันทวงนั้นคือหญิงสาว
ไฟทีกินเจียบๆ มันจะลามนาน
รดน้ำก็ไม่ว่าพอ แถมยังลามไหม้รุนแรงกว่าเดิม
ทีบารูดิงบอกอย่าได้น้อยใจ
ไม่ใช่จะว่าทุกคนเป็นแบบนี้ แต่ก็เคยเกิดขึ้นในลักษณะนี้
ในวันรายอ น้องอาบน้ำแต่เช้า
จะไปทีสนุกสนานตามทีนัดไว้กับผู้ชาย
เจอกันสองต่อสองยิ้มกันจนเหงือกแห้ง
ไม่รู้สึกรักถึงอันตราย ผู้ชายเจาะไขแดงแล้วหนี
ระวังเถิด ระวังดูแลตัวเองให้ดี
ถ้าไม่ไหว ก็แต่งงานเสีย หลังจากเสร็จพิธี นิกระฮ์ หน้าโต๊ะอึหม่าม
ทั้งสองคนจะกอดกันถึงเช้า ครวญครางเหมือนไม่สบายก็ได้

การเปรียบเทียบความต้องการทางเพศของผู้หญิงนั้นเหมือนกับไฟทีลามเจียบๆ แต่ใช้น้ำรดกลับยิ่งกระพือแรง ซึ่งโดยปกติผู้หญิงมักจะไม่ค่อยแสดงอารมณ์ความรู้สึกทางหรือแสดงไม่ได้เพราะคิดว่าเป็นเรื่องทีน่าอับอาย ดังนั้น จึงมักจะเก็บอารมณ์ไว้เจียบๆ และยาวนาน ลักษณะจิตวิทยาทางเพศทีเข้าใจว่าผู้หญิงเป็น

เก๋สมัยใหม่ นำความเข้าใจ/ไม่เข้าใจเรื่องเพศมาเรียบเรียงเป็นเนื้อร้องจึงอาจจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่คนบางส่วนต่อต้าน และมองว่าเพลงเช่นนี้เป็นลักษณะของเพลงใต้ดิน สร้างความเสื่อมเสียให้กับศาสนา มากกว่าจะคิดว่าเพลงเช่นนี้จะให้ข้อคิดแก่คนฟังที่นอกเหนือจากการเรียนในตำราหรือเรียนศาสนา

หากฟังเพลงนี้โดยไม่ได้คิดถึงเรื่องดังกล่าวจะพบว่าให้แง่คิดหรือสื่อถึงพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสัมพันธ์ระหว่างเพศของวัยรุ่นในปัจจุบัน โดยเฉพาะพฤติกรรมในช่วงเทศกาลต่างๆ อย่างวันรายอหรือวันอีดี มักจะพบเด็กสาวๆ ที่ไปเที่ยวกับชายหนุ่มมากมาย แต่ปรากฏการณ์เหล่านี้มักจะไม่ได้รับการยกระดับให้กลายเป็นปัญหาสาธารณะของสังคมเลย เพราะคนส่วนหนึ่งมองว่าการยกขึ้นมาเป็นประเด็นสาธารณะรังแต่จะทำให้เสื่อมเสียต่อกลุ่มชน

เพลงดีเก๋สมัยใหม่ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรักและความสัมพันธ์ระหว่างหญิงชาย จึงเปรียบเสมือนการพรรณนาและสร้างแบบแผนของความเป็นหญิงความเป็นชาย เพลง **กิตอออแรยาแต** ของ เปาะเต๊ะ กูแบอีแก สะท้อนเสียงบ่นของผู้ชายถึงปัญหาผู้หญิง นำเสนอมุมมองและเสียงเล่าของผู้ชายในการตัดสินใจเลิกร้างกับภรรยา โดยเริ่มต้นออกตัวให้กับผู้ชายว่ารู้สึกเห็นใจผู้หญิงที่ต้องรับภาระความเป็นแม่แต่เพียงลำพัง และเรียกร้องว่าความเป็นแม่ก็ไม่ควรทำให้ความเป็นเมียเสียหายไปด้วย ผู้ชายอาจทำผิดทำไม่ถูกใจผู้หญิงบ้าง แต่ก็เพียงเรื่องเล็กๆ น้อยๆ ที่ผู้หญิงไม่ควรเอามาถือสาเป็นเรื่องใหญ่ หลังจากนั้นจึงกล่าวถึงความเป็นผู้หญิง โดยเฉพาะในฐานะภรรยาว่าควรให้เกียรติสามี เพราะสามีทำงานแต่เช้าเย็น เพื่อความสุขของครอบครัว แต่เมื่อกลับมาถึงบ้านก็ต้องเจอกับภรรยาที่ไม่ให้เกียรติ ขอบคิดเล็กคิดน้อยทำให้สามีไม่สบายใจ ลักษณะหรือคำพูดของการต่อว่าผู้หญิงในเพลงนี้ไม่รุนแรงนัก แต่เป็นการต่อว่าในลักษณะของความเชื่อต่อๆ กันมาว่า “ผู้หญิงต้องเคารพและให้เกียรติสามี กับสิ่งเล็กๆ ที่สามีทำ” และการกระทำดังกล่าวถือว่าเป็นเรื่องแย่ เป็นนิสัยแย่ของผู้หญิง สิ่งหนึ่งที่เป็นความเชื่อคือ การที่ผู้หญิงนอนหันหลังให้สามีนั้น ถือว่าเป็นการไม่ให้เกียรติ และเป็นบาปต่อสามีด้วยเช่นเดียวกัน ดังคำร้องตอนหนึ่งว่า

เรานั้นเป็นผู้ชาย จะให้ถูกใจหญิงทั้งหมด เป็นไปไม่ได้
ทำงานเช้าเย็น เธอก็ยังทำหน้าที่ใส่ฉัน
หัวใจใคร จะทนได้ เพียงน้อยนิด เธอก็ยังเอามาใส่ใจ
ถึงจะเหนื่อยสักแค่ไหน ฉันก็ทนได้ ขอให้เราอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข

(ปลาร้าอยู่ในไห ปลาตุกเอามาอย่าง
เมื่อรักนอนกอดกัน เมื่อเกลียดขอแยกทาง)
ฉันรักเสมอ แต่เธอไม่เหมือนฉัน ผิดนิดหน่อย เธอทำเมิน
นี่ถึงความหลัง ตอนเรารักกันแรกๆ นิสัยเธอแย่ ทำให้ใจฉันเจ็บปวด

คิดไปคิดมา ในหัวใจฉันยังรักเธอ
ลูกยังเล็ก ฉันเห็นใจเธอที่ต้องเลี้ยงดูเพียงลำพัง
แต่ว่าฉันเจ็บใจ เธอฟังคนอื่นมากกว่าฉัน กับสามีตัวเอง เธอยังนอนหันหลังให้
คิดไปคิดมา ถึงฉันรอก็ไม่มีประโยชน์ อยู่ไปก็มีแต่จะทะเลาะกัน
นิสัยของเธอ ยากจะแก้ไข ครอบครัวเราจะแตกแยก
วันไหนที่เธอไม่ดี เธอก็ล้าจะถุยน้ำลายต่อหน้าฉัน
เมื่อฉันนึกถึง ฉันก็จะทิ้งเธอไปไม่ได้ เพราะฉันหวังว่าเราจะอยู่ด้วยกันจนตาย
แต่ว่าไม่มีประโยชน์ รอไปก็มีแต่จะเจ็บปวด
ผู้หญิงอะไรกัน ถึงกล้าไม่ให้เกียรติสามี

สิ่งที่น่าสนใจในเพลงนี้ คือท่อนสร้อยที่ต้องร้องรับทุกตอนเพลงร้องว่า “ปลา رأىอยู่ในไห ปลาถูกเอามา
อย่าง เมื่อรักนอนกอดกัน เมื่อเกลียดขอแยกทาง” โดยสำนวน “ปลา رأىอยู่ในไห ปลาถูกเอามาอย่าง” นั้นเป็น
สำนวนท้องถิ่นที่มีความหมายว่า เรื่องไม่ดีของสามีทั้งที่ภรรยาเห็นว่าไม่จริง ๆ หรือไม่ดีเพราะความโกรธความ
น้อยเนื้อต่ำใจ อย่างไรก็ตาม ภรรยาที่ต้องเก็บไว้ภายในไม่ต้องเผยออกมา อย่าได้ไปบอกเล่ากับใครให้สามี
เสียหาย เสียเกียรติหรือเสียศักดิ์ศรี ส่วนเรื่องอะไรดี ๆ เป็นสิ่งที่เราควรจะต้องแสดงให้ผู้อื่นได้เห็น ซึ่งถ้าพูดถึงเพลง
นี้แล้ว เหมือนเป็นการบอกกับผู้หญิงโดยตรง สำนวนปลา رأىอยู่ในไห ปลาถูกเอามาอย่าง ถ้าเทียบกับสำนวนไทย
ก็คงมีความหมายอย่างเดียวกับ “น้ำซุ่นไว้ใน น้ำใสไว้ในอก” คำว่า “ปลา رأى” ในสำนวนนี้ที่นี้ไม่ได้มีลักษณะ
เหมือนปลา رأىของทางภาคอีสาน แต่คนพื้นถิ่นจะเรียกว่า “อีแกบุดู” ปลาที่หมักเกลือ และบางถิ่นจะเรียกว่า
“อีแกมาแซ” ปลาเปรี้ยวที่เอาร้าข้าวมาหมักปลาพร้อมเกลือ แต่โดยปกติปลาร้าก็มีกลิ่นไม่ค่อยพึงประสงค์ เมื่อ
เทียบกับปลาสดในที่นี้หมายถึงปลาดุก ดังนั้นควรจะเก็บปลาร้าไว้ในไห ส่วนปลาสดเอามาอย่าง คือการเก็บ
เรื่องราวแย่ ๆ ไว้ข้างใน สิ่งดี ๆ ควรจะให้เห็น

ด้วยวัฒนธรรมและความเชื่อเรื่องชายเป็นใหญ่หรือระบบปิตาธิปไตย ผู้หญิงจึงได้รับการอบรมสั่งสอน
ต่อๆ กันมาว่าควรให้เกียรติผู้ชาย และผู้ชายก็ถูกปลูกฝังความเชื่อว่าผู้หญิงที่ดีคือให้เกียรติผู้ชาย ภรรยาที่ดีคือ
ภรรยาที่ไม่ทำให้สามีทุกข์ใจ ไม่นำปัญหาในบ้าน เรื่องลูกๆ หรือเรื่องปัญหาอื่นๆ มาบอกสามี ความเชื่อเหล่านี้
ถูกสอนและเชื่อต่อๆ กันมา เพลงนี้เก็บซับเอาคตินิยมดังกล่าวซึ่งเป็นค่านิยมที่แพร่หลายอยู่ในสังคมมานำเสนอ
โดยนัยแล้ว จึงเป็นการนำเสนอภาพของผู้หญิงตามแบบแผนที่สังคมปิตาธิปไตยให้การยอมรับและพึงพอใจ
อย่างไม่รู้ตัว

เพลงแตงเขาคูนี้อย ของมะแฉ ฉื่อเซ่นักร้องที่มีชื่อเสียงมากในช่วงต้นทศวรรษ 2540 ดูจะได้สะท้อน
ถึงภาพนี้ได้อย่างชัดเจน เพลงนี้บอกว่าเพราะยุคสมัยมันเปลี่ยนไป หญิงสาวกับชายหนุ่มจึงแสดงออกถึง

ความสัมพันธ์กันได้อย่างเปิดเผย ไม่ต้องปิดบังซ่อนเร้นกันอีกต่อไป เสียงร่ำพิงร่ำพันเช่นนี้ มีนัยไปถึงการวิพากษ์ความเสื่อมถอยของหลักธรรมนองคลองธรรมซึ่งเคยควบคุมผู้คนเอาไว้ด้วย โดยเฉพาะหลักศาสนาอิสลาม

ปัจจุบันมีหลายสิ่งที่เป็นความสุข
มีสถานที่ท่องเที่ยวมากมายหลากหลาย
หญิงชายไปเที่ยวกันหาความสุข
เที่ยวในป่า ใต้น้ำตก บ้างก็ไปทะเล
นั่นคือความเปลี่ยนแปลง...
โลกปัจจุบัน มีหลายสิ่งที่เป็นความสุข
ชายหญิงยุคใหม่เดินจงมือกัน...

สำหรับสังคมมลายูมุสลิม การแตะต้องหรือสัมผัสกันระหว่างหญิงชายที่ยังไม่แต่งงานนั้นถือเป็นการกระทำที่ต้องห้าม แต่ยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้ภาพเหล่านี้กลับปรากฏให้เห็นมากขึ้น พร้อมๆ กับการเกิดขึ้นของคตินิยมเรื่องวันหยุดและการพักผ่อนหย่อนใจซึ่งเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นในสังคมสมัยใหม่ เพลงกล่าวถึงการท่องเที่ยว “ในป่า ใต้น้ำตก บ้างก็ไปทะเล” กิจกรรมเหล่านี้เปิดโอกาสให้หนุ่มสาวใกล้ชิดกันจนกระทั่งเกินเส้นที่ศาสนาได้บัญญัติเอาไว้

บทเพลงยังให้ทางออกจากปัญหาเรื่องการใกล้ชิดและคบหากันจนเกินเส้นที่ศาสนากำหนดด้วยว่า ทางออกคือการให้แต่งงานกัน เพลงฮูติงาลูแบบบอกไว้ว่า “ถ้าไม่ไหว ก็แต่งงานเสีย” อย่างไรก็ตาม วัฒนธรรมการแต่งงานที่เกิดจากการบังคับก็ก่อให้เกิดปัญหาในครอบครัวด้วย เพราะไม่ได้เรียนรู้นิสัยใจคอ หรือทำความเข้าใจกันมากพอ ดังเช่นเพลง **ซูวามีอิสตรี** ของ **เดห์ ก่าบปีแซ** นักร้องหญิงยอดนิยมชาวจังหวัดนราธิวาส เนื้อหาตอนหนึ่งมีว่า

ยากเหลือเกินที่จะวัดใจคน
ยากที่จะให้ตรงกับที่ใจเราต้องการ
เคยคิดว่าสองเราต่างเข้าใจความรู้สึกกันและกัน
แต่ทั้งหมดกลับเป็นเพียงความว่างเปล่า
เราสองก็อยู่ด้วยกันมานาน หรือเรานี้มีความแตกต่าง
ทั้งหมดช่างว่างเปล่าไม่ต่างกันเลย
เหมือนว่าเราทั้งสองหมดหนทางแก้

ถ้าเรายังอยู่อย่างนี้ต่อไป เราสองคงจะสิ้นไร้ความรู้สึก

หากเราจะสุขสบายถึงกายภาคหน้า

เราหันมาเปลี่ยนแปลงความคิดกันใหม่

พิจารณาจากเนื้อหาและทำนอง เพลงนี้อาจเรียกว่าเป็นแนวเพลงรักและเศร้า มุมมองเพลงกล่าวถึงความรักในครอบครัวระหว่างสามีภรรยาที่ไม่หันหน้าคุยกันในเรื่องของปัญหา สร้างความร้าวฉานภายใน เพราะไม่ได้รู้จักใจกันมาตั้งแต่ต้น เป็นเรื่องยากที่จะให้คู่รักตรงใจไปเสียทุกอย่าง ทางที่ดีคือหันหน้ามาพูดคุยกันเพื่อสร้างสุขในครอบครัว

เพลงชวามีสตรี ใช้ภาษาค่อนข้างธรรมดา อีกทั้งไม่ได้มีการเปรียบเทียบหรือใช้คำในเชิงด่า เป็นเพียงการตัดพ้อและเรียกร้องผู้ชายด้วยประโยคง่ายๆ แต่บางส่วนยังสะท้อนให้เห็นเรื่องของการแต่งงานแบบคลุมถุงชนในพื้นที่สามจังหวัด การแต่งงานมักจะเป็นในรูปแบบของการถูกคลุมถุงชนเสียโดยมาก ฝ่ายหญิงกับฝ่ายชายอาจจะไม่ได้รู้จักกันมักจีหรือไม่เคยเห็นหน้ากัน การแต่งงานก็เกิดขึ้นได้เพียงแต่ฝ่ายชายไปหาตามคำบอกเล่าหรือการโฆษณาถูกผู้หญิงผ่านใครสักคน ก่อนจะนัดไปดูตัวผู้หญิงที่บ้านฝ่ายหญิง โดยที่ฝ่ายหญิงและฝ่ายชายเลือกคู่ครองจากความรู้ศาสนา การศึกษา หน้าตา ฐานะการเงิน และวงศ์ตระกูล ทั้งนี้ไม่มีโอกาสที่จะเรียนรู้กันอย่างยาวนาน ดังนั้น ชีวิตคู่จำนวนไม่น้อยจึงประสบปัญหาเรื่องการปรับตัวให้เข้ากัน บ่อยครั้งที่ทำให้เกิดปัญหาตามมาคือการหย่าร้างและลูกกำพร้าพ่อหรือแม่อันเป็นการก่อปัญหาในระยะยาวได้เช่นเดียวกัน

เพลงนี้ไม่ได้กล่าวถึงการคลุมถุงชน หรือการแต่งงานที่ไม่รู้จักตัวกันมาก่อนอย่างตรงไปตรงมา แต่วลีที่ว่า “ไม่อาจเลือกได้ตามใจ” นั้นก็เป็นความพยายามของเพลงในการสื่อให้เห็นว่า ตัวละครหญิงในเพลงกล่าวถึงการครองคู่ที่มีรากฐานมาจากวัฒนธรรม “แต่งงานจิบ” หรือ “แต่งงานรัก” ในชุมชนชายแดนภาคใต้ เพลงตัดพ้อถึงปัญหาที่ฝ่ายชายไม่ยอมเปิดใจเพื่อสร้างความสุขหรือปรึกษาหารือกันในครอบครัว

ปัญหาเหล่านี้เกิดขึ้นเสมอและเรียกได้ว่าเป็นปัญหาสากล ไม่ว่าจะคนที่รู้จักกันมาก่อนแต่งงานก็ยังเกิดอย่างที่ว่ากันว่า “สามีภรรยาเหมือนลิ้นกับฟัน” ย่อมมีกระทบกระทั่งเป็นเรื่องปกติ หากคิดว่าต่างคนต่างใหญ่ ก็จะหาทางแก้ปัญหามาไม่เจอ

มีเพลงจำนวนหนึ่งที่ร้องโดยนักร้องหญิงวิพากษ์วิจารณ์ผู้ชายว่าแต่งงานตอนแรกๆ ก็ทำตัวดี หาเลี้ยงครอบครัว แต่นานไปก็ไม่ได้ทำหน้าที่ บางเพลงที่ร้องโดยนักร้องชายจะมีการวิจารณ์ผู้หญิงว่าเป็นภรรยาที่ไม่ดี สามีสอนก็ไม่เปิดใจรับฟัง ทั้งนี้เพราะเรียนศาสนามาน้อยเกินไป เพลงบิณิงบอเราะห์ เป็นเพลงของมะโรฟ คำว่าบิณิง แปลว่า เมีย ส่วนคำว่า บอเราะห์ มีทั้งความหมายที่ดีและไม่ดี ความหมายที่ดีนั้น หมายถึง ใจกว้าง แต่ความหมายที่ไม่ดี หมายถึง ฟุ่มเฟือย ใช้เงินเงินตัว บอเราะห์ในที่นี้หมายถึงความมลายอย่างหลัง บิณิงบอเราะห์ หมายถึง เมียฟุ่มเฟือย มีเนื้อหาโดยสรุปว่า ในช่วงเวลาที่มีเงินนั้น ครอบครัวอยู่กันอย่างสุขสบาย ใช้จ่ายไม่คิด

หน้าคิดหลัง แต่ในช่วงที่ฐานะการเงินไม่ค่อยดี ปัญหาจะเกิดขึ้นทันที ทั้งเมียและลูกก็จะโวยวาย จนผู้เป็นสามี คิดมาก อยากจะหลีกหนีออกจากสังคม

สังคมมุสลิมในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ถือเป็นสังคมที่ผู้ชายเป็นใหญ่ การแต่งงานเกิดจากการที่ผู้ชายเข้าไปสู่ขอ ไม่ได้เกิดจากการเรียนรู้กันและกัน การแต่งงานโดยที่บ่าวสาวไม่รู้จักกัน และแต่งงานเพราะเกิดจากอำนาจเงิน กับความคิดที่ว่า การแต่งงานคือสิ่งที่ประสบความสำเร็จในชีวิตของผู้หญิง เมื่อแต่งงานแล้วผู้ชายเป็นผู้หาเลี้ยงครอบครัว โดยที่ภรรยาอยู่กับบ้าน เลี้ยงลูก ทำอาหารที่สามีชอบเพื่อให้สามีพึงพอใจ และที่สำคัญคือต้องเชื่อฟังสามี แต่หลายต่อหลายครอบครัวที่ผู้ชายไม่ได้ทำหน้าที่ไม่เต็มที่ ส่งผลให้ผู้หญิงหมดความนับถือหรือศรัทธา หรือบางกรณีในช่วงแรกสามีสามารถทำให้ภรรยาเห็นว่าเขามีความสามารถในการหาเงินให้ภรรยาใช้จ่ายตามความต้องการ แต่วันหนึ่ง เขากลับไม่สามารถทำเช่นเดิมได้ ก็เกิดปัญหาครอบครัวเช่นเดียวกัน และหลายคนมักจะพูดว่าปัญหาทั้งหมดเป็นเพราะผู้หญิงไม่เชื่อฟังผู้ชาย ผู้หญิง ผู้ชายไร้การศึกษา แต่ไม่มีใครพูดว่า ปัญหานั้นเกิดจากการที่ฝ่ายชายและฝ่ายหญิงไม่มีโอกาสเรียนรู้กันและกันก่อนแต่งงาน และส่วนใหญ่การแต่งงานนั้นผู้ใหญ่จะเป็นตัวกลางในการจัดการทั้งหมด โดยที่ฝ่ายชายและฝ่ายหญิงไม่มีโอกาสได้เรียนรู้กันและกัน นอกจาก ฐานะ การศึกษา รูปร่างหน้าตา และศาสนาเท่านั้น แต่ไม่มีโอกาสได้เรียนรู้จิตใจหรือลักษณะนิสัยใจของกันและกัน

เพลงนี้ได้หยิบยกถึงปัญหาภายในครอบครัวที่สามีไม่อาจหาเงินได้อย่างที่ภรรยาคาดหวัง ส่งผลให้ครอบครัวมีปัญหา ผู้ชายก็วิพากษ์วิจารณ์ว่าเป็นความผิดของภรรยาที่ติงเกินไป เมื่อเป็นเพลงที่ผ่านมุมมองหรือสายตาของผู้ชาย ดังนั้น ภาพที่เห็นจึงเป็นภาพผู้หญิงที่เป็นต้นเหตุและสร้างปัญหา เริ่มตั้งแต่ชื่อเพลงที่ว่า “เมียฟุ่มเฟือย”

เวลามีเงินเรารู้สึกสบายใจ
ชื่อของก็ทีละหลายๆ ใช้จ่ายนั้นฟุ่มเฟือย
แต่เวลาเราไม่มีเงินใจเราเหมือนเมฆคลุ้ม
ลูกๆ ต่างร้องโยเย ส่วนเมียคอยแต่จะขอหย่า

กลางค้ำกลางคั้นแทบจะไม่ได้นอน
รำคาญเสียงแมยเอาแต่ตำหนาก
กับเมียก็ซี้เกียจยุ่ง ซี้เกียจฟังเสียงบ่น
อยู่ไม่ได้แล้วบอกตามตรง ผู้หญิงนี้ปากช่างไม่มีหูรอด
กับข้าวก็ไม่ทำ มีแต่ปลาแห้งนอนกลิ้งในงาน
ถ้าพูดถ้าบอกก็เห็นว่าเราเป็นคนไม่ดี

เนื้อเพลงในช่วงแรกที่ยกมาข้างต้น พูดถึงความแตกต่างของสองช่วงเวลา คือตอนมีเงินนั้นรู้สึกสบายใจ ภรรยาอยากซื้ออะไรก็ซื้ออย่างฟุ่มเฟือย แต่พอไม่มีเงินแล้วรู้สึกเศร้าใจเพราะลูกๆ ต่างร้องไห้ระงม ส่วนเมีย

นั้นคอยแต่จะขอหย่า ซึ่งทำให้เห็นปัญหาตั้งแต่ต้นว่า การแต่งงานเริ่มมาจากความไม่พร้อม เมื่อเงินหมดเพราะผู้ชายไม่มีความสามารถ ภรรยาซึ่งต้องรับผิดชอบกิจกรรมต่างๆ ในบ้านก็ต้องพบกับปัญหา หน้าที่จึงบกพร่องดูไปก็ดูเหมือนจะเป็นความผิดพลาดหรือการละเลยหน้าที่ของภรรยา เช่น ข้าวปลาอาหารก็ไม่น่ากิน “มีแต่ปลาแห้งนอนกลิ้งในงาน” หรืออีกตอนหนึ่งที่กล่าวเปรียบเปรยผู้หญิงเป็นสัตว์ที่ยังไม่ได้รับการกล่อมเกล่า

ชี้เกียดหา (เมียใหม่) ให้อุ่นวายใจ

ไม่ยากแต่งงานถึง 2-3 คน

ถึงจะรำคาญก็ต้องหลับหูหลับตาทน

ไม่ยากพบปะเพื่อน อยาکنั่งอยู่คนเดียว

เวลารู้สึกอุนวายใจอยากจะทำกลิ้งเข้าป่า

ไม่ได้รำไม่ได้เรียนก็เป็นเสียอย่างนี้ จะสอนอะไรก็ได้

เนื้อหาของเพลงที่ยกมา แสดงให้เห็นถึงการเปรียบเทียบผู้หญิงให้เป็นคน “ยังต้องได้รับการอบรม กล่อมเกล่า” (จะสอนอะไรก็ได้) มีการกระทบกระทั่งและดูถูกฝ่ายหญิงว่า “มุโละลือแหมะ” คือ “ปากไม่มีหูรอด” ซึ่งคำนี้เป็นคำที่ด่าฝ่ายหญิงว่าจู้จู้ขี้ขี้ ชอบพูดจาว่าๆ และเรื่องมาก และอีกหนึ่งในตอนท้ายของเพลงที่ว่า “เวลารู้สึกอุนวายใจอยากจะทำกลิ้งเข้าป่า ถ้าไม่เรียนก็เป็นเสียอย่างนี้ จะสอนอะไรก็ได้” ก็บ่งบอกชัดเจนว่า เป็นการสะท้อนทัศนคติที่เห็นผู้หญิงยังเป็นเพศที่ต้องได้รับการปรับปรุง ผู้หญิงในมโนทัศน์นี้เหมือนกับลิงที่ผู้ชายเอาออกมาจากป่าเพื่อเลี้ยงดู แต่เมื่อยังไม่สามารถกล่อมเกล่าให้กลายเป็น “คน” ได้ดีพอ ก็เปรียบเปรยว่าจะส่งกลับเข้าไปอยู่ในป่าเสีย

มโนทัศน์ดังกล่าวเกิดจากพื้นฐานการมองผู้หญิงว่าเป็นเพศที่รู้หรือฉลาดไม่เท่าผู้ชาย เป็นเพศที่ถือดีอย่างไรเหตุผล เมื่อไรการศึกษาจะสอนอะไรก็มีแต่จะเอียงกลับมาด้วยความไม่รู้ ในความหมายของผู้ชายนั้น สิ่งที่เขาคาดหวังจากผู้หญิงที่ไปศึกษาเล่าเรียนในทางศาสนาก็คือมีความรู้เพิ่มขึ้นในเรื่องของบทบาทชายหญิงตามบทบัญญัติ เช่น ไม้ไต้เอียงเวลาสามีพูด ต้องดูแลสามี และเตรียมตัวให้พร้อมเพื่อสามีเสมอๆ ผู้หญิงที่ได้รับการศึกษาในมโนทัศน์ของผู้ชายนั้นคือผู้หญิงที่ต้องเชื่อฟังสามี ไม่ว่าสามีจะสอนอะไร ต้องปรนนิบัติสามี ต้องดูแลบ้านให้ดี ต้องไม่สร้างความอุนวายใจให้แก่สามี เป็นต้น

ความคาดหวังทั้งหมดนี้ ทำให้เมื่อผู้หญิงไม่ปฏิบัติตามแบบแผน (แม้ว่าปัญหานั้นจะเริ่มต้นมาจากการที่เพศชายไม่สามารถทำตามบทบาทที่คาดหวังของตนได้สมบูรณ์) เพลงก็สะท้อนว่าความผิดนั้นกลายเป็นของผู้หญิงไปเสีย ภาพลักษณ์ของผู้หญิงในมุมมองเพลงคือใช้เงินเก่ง จู้จู้ขี้ขี้ และไม่เชื่อฟังสามี เป็นสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น และเป็นที่มาของชื่อเพลงอีกด้วย ในมุมมองเพลง ผู้หญิงที่มีลักษณะเช่นนี้เป็นภรรยาที่ไม่ดี เนื้อร้องจึงเผยน้ำเสียงของผู้ชายที่อยากจะหาภรรยาใหม่ หรืออยากจะหลีกหนีหน้าไม่ยากพบเจอใคร เพราะการที่มีภรรยาไม่ดี จะทำให้ผู้ชายถูกดูหมิ่นเสียศักดิ์ศรีความเป็นชายไปด้วยเพราะเท่ากับว่าผู้ชายไม่สามารถกดบังคับให้ผู้หญิงอยู่ภายใต้อำนาจหรือเป็นผู้หญิงตามแบบแผนได้ แนวความคิดเช่นนี้ ปรากฏชัดเจนในเพลงอา

เลาะที่ถือปี่นิง ของมะโร๊ะ ที่หีบยกเอาภาพผู้ชายมลายูกลัวเมียมาเสียสี่ โดยเปรียบเทียบว่าเหมือนเต่าอยู่ใน
กระดอง ดังเพลงตอนหนึ่งว่า

กลัวเมียนี่ถือปี่นิงเป็นเรื่องเคราะห์ร้าย
แค่เมียมองด้วยหางตาก็สั้นถึงหัว
ก้มหน้าจุมุดมุดแก้งโค้งแทบจะเอาไปไถนาได้
เมียฉลาดจนสามเิง
คนกลัวเมียนั้นถือปี่นิงเป็นเคราะห์อย่างหนึ่ง
เวลาเมียไปกินเหนียว
สามที่บ้านกินข้าวเย็นซัด
พอเมียบอกมาสามเิงก็กลัวหัวหด
สามเิงตกใจเมื่อได้ยินเมียเิง
หน้าแห่งรีบก้มหน้าจุมุด
หวาดกลัวเกรงว่าเมียจะทุบ
กลัวเมียจนเหมือนเต่าหลบอยู่ในกระดอง
อึดอัดลำบากแต่ก็ยังพยายามมุด

ถ้าพูดถึงภาพรวมของผู้ชายมลายูมุสลิม จะพบว่าน้อยนักที่จะยอมเชื่อฟังผู้เป็นภรรยา ด้วยความเชื่อ
ตามหลักศาสนาที่ผู้เป็นภรรยาจะต้องเป็นผู้ที่เชื่อฟังสามเิง ดังนั้น ผู้ชายจะคิดว่าตนเป็นเพศที่มีอำนาจเหนือกว่า
ผู้หญิง ผู้หญิงจะต้องเป็นฝ่ายที่รองรับอำนาจที่ผู้ชายคิดว่าตนมี เมื่อความเชื่อดังกล่าวถูกผลิตซ้ำสู่รุ่นต่อรุ่น
ผ่านช่วงวัย วัฒนธรรม และกาลเวลา ผู้ชายจึงคิดว่าตัวเองจะแพ้ไม่ได้ และอยู่ใต้ความคิดของผู้หญิงไม่ได้ จะ
กลายเป็นความเสียศักดิ์ศรี

เพลงนี้บรรยายภาพผู้ชายที่ตรงกันข้ามกับภาพที่เห็นอยู่ในสังคมต่างๆ ไปเป็นเรื่องที่มีเนื้อหาตรงกัน
ข้ามกับภาพลักษณ์ของผู้ชายที่ถูกผลิตซ้ำในสังคม น้ำเสียงของเพลงก็เห็นได้ชัดว่าเป็นน้ำเสียงของการแสดง
ความรู้สึกลึกซึ้งที่สมเพศต่อลักษณะของผู้ชายที่อ่อนแอและไร้ศักดิ์ศรี โดยสื่อออกมาเป็นอารมณ์ขันของเนื้อเพลง
การสร้างภาพเกินจริง เช่น สามเิงกลัวเสียงเิงของภรรยา ยอมกินข้าวเย็นกันหม้อกับปลาแห้ง ไม่กล้าทอดภรรยา
ในวันฝนตก ก้มหน้าจุมุดเมื่อได้ยินเสียงขานเรียกของภรรยา ภาพเปรียบเทียบความกลัวเช่นนี้ว่าเหมือนกับเต่า
หุบอยู่ในกระดอง คำว่า “เต่าในกระดอง” เป็นการสำนวนมลายูพื้นถิ่นหมายถึง ซ้ำฉลาด อ่อนแอ แสดงให้เห็น
ถึงความไร้ศักดิ์ศรี ยอมและหวาดกลัวแม้แต่กับคนที่ควรต้องเขาต้องเชื่อฟังเรา

ไว้หนวดไว้เคราหนา
แต่ก็เพื่อการทำงานเท่านั้น
ฤดูหนาวเมียก็ไม่กอด
จะเข้าใกล้ไม่ได้ เมียหันมาไล่
ใจซี้ซลาดแล้วอยากแต่งงาน
เป็นเต้าซี้ซลาดคอยแต่จะหลบซิ่นบก
ไม่กล้าเหยงกับเรื่องของเมีย
เหมือนชีวิตที่ตายไปแล้วครึ่งหนึ่ง
เมียมองด้วยหางตาก็หัวสั้น

จากคำร้องข้างต้น จะเห็นได้ว่าการเสียดสีที่ถือว่ารุนแรงในเพลงนี้คือ “ไว้หนวดเพื่อโซ่วไว้เพื่อการทำงาน” ซึ่งคำนี้ถือเป็นการเหยียดศักดิ์ศรีความเป็นชายมลายูมุสลิมที่ค่อนข้างรุนแรง กล่าวคือ วัฒนธรรมการไว้หนวดนั้นไม่ได้เป็นข้อบังคับสำหรับชายมุสลิม แต่ส่วนใหญ่แล้วผู้ที่ไว้เครามักจะเป็นผู้รู้ทางศาสนา ผู้ที่เคร่งครัดในศาสนา หรือบางคนไว้เคราด้วยจุดประสงค์เพื่อให้ผู้อื่นรู้สึกเกรงขาม เคราจึงอาจจะเป็นสัญลักษณ์ของความรู้และศักดิ์ศรีของผู้ชาย การเสียดสีผู้ชายไว้เคราจึงอาจจะตีความได้ 2 นัยยะ คือ มีนัยยะประชดประชันกลุ่มคนที่เคร่งครัดและมีความรู้ในทางศาสนาแต่ไม่มีอำนาจในการปกครองผู้เป็นภรรยา และอีกประการหนึ่งคือมีนัยว่าทำตัวให้คนอื่นเกรงกลัว แต่แท้จริงนั้นกลัวภรรยา ซึ่งผู้ชายที่มีลักษณะแบบนี้เพลงเปรียบเทียบกับ “เหมือนชีวิตที่ตายไปแล้วครึ่งหนึ่ง”

ด้วยวัฒนธรรมความเชื่อที่ถูกผลิตซ้ำดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นนั้น จึงเชื่อว่าการกลัวเมียถือเป็นเรื่องเคราะห์ร้าย เป็นเรื่องของความเสียดศักดิ์ศรี และความน่าสมเพช อย่างไรก็ตาม ด้วยน้ำเสียงที่ร้องออกมานั้นได้สอดแทรกความตลกขบขันไว้ด้วย ดังนั้น ความรุนแรงของเนื้อเพลงจึงดูเจือจางไปมากพอสมควร

ในมุมมองผู้ันกร้อหญิง ระบบความคิดชายเป็นใหญ่ที่แข็งแกร่งเช่นนี้กลายเป็นหล่มลึกที่ทำให้ผู้หญิงต้องทุกข์ทรมาน เพลง **อีแกปยู** หรือ **ปลาหมอ** ของ **โรฮายา** สะท้อนอารมณ์และความรู้สึกของผู้ถูกระทำอย่างหดหู่แสนเศร้า รายละเอียดเพลงพูดถึงการกระทำของสามีหลังจากภรรยาทำอาหารที่ไม่ถูกใจ โดยการตบตี ทำลายข้าว จนถึงขั้นทิ้งภรรยา ซึ่งเนื้อเพลงเป็นการต่อว่าเชิงตัดพ้อสามีที่กระทำเกินเหตุ ไม่เคยเห็นใจภรรยาที่อยู่ด้วยกันมาตั้งหลายปี แค่เพียง 2 อาทิตย์แรกก็แสดงความขมออกมาให้เห็น

ใครบ้างไม่อาย หัวใจ เกินจะทน
ซื้อปลาหมอ ฉันทำแกง แต่เธอจะกินต้ม

ทำไมเธอ ไม่บอกก่อน ทำหน้าบึ้งไม่พอใจ
    เข้าในครัว ทูบถาดบุดู จาน ชาม แก้ว เธอก็โยนทิ้ง
ใครบ้างไม่อาย เธอไม่เคยเห็นใจเมียเลย อยู่กันมาก็ปีแล้ว
    ถ้าเป็นแบบนี้ มันคงเป็นโชคของฉันไม่ตีเอง
    ล้มลุกคลุกคลานจนกันระบม น้ำมูกน้ำตาไม่แห้งแห้ง...
    หัวใจ เกินจะทน ความผิดแค่ชนิดเดียว
    เธอเตะ ถีบ ได้ลงคอ ทำไมทำถึงเพียงนี้
กับเมีย ไม่เคยรัก ไม่เคยเห็นใจ ไม่ทันชมไปถึงสองอาทิตย์
    เจ็บนี้เหมือนถูกเขี่ยน ใครบ้างไม่อาย

เพลงนี้ไม่ได้พูดถึงปลาหม่ออย่างชื่อเพลง แต่ปลาหม่อในที่นี้เป็น “สัญลักษณ์” เพื่อสื่อให้เห็นถึงปัญหาครอบครัวที่เกิดจาก “ปมเล็กๆ” โดยอิงเทียบกับนิทานตลกพื้นบ้านเรื่อง Singang ko Gulai (แกงหรือต้ม) ที่เล่าเรื่องราวครอบครัวยากจนครอบครัวหนึ่งที่สามีออกไปหาปลาจนได้ปลาหม่อได้มาไม่กี่ตัว ก็ให้ภรรยาทำกับข้าว ภรรยาถามว่า อยากกินแกงหรือต้ม สามีบอกว่า อะไรก็ได้ กินได้ทั้งนั้น ภรรยาก็ทำแกงให้กิน แต่ฝ่ายสามีเมื่อเห็นว่าภรรยาทำแกงแล้วก็โกรธ แล้วพูดว่า “ฉันบอกให้ทำต้ม ทำต้ม แต่เธอมาทำแกง ไม่รู้หรือยังไม่ว่าฉันเป็นริดสีดวง” แล้ววิ่งไล่ตบตีภรรยา โดยที่ภรรยาไม่ได้หันมาเถียงคำพูดสามีสักคำ แม้เรื่องนี้จะเป็นเรื่องแต่ง แต่นั่นก็ทำให้เห็นความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสังคมมาอยู่

เพลงนี้กล่าวถึงปัญหาที่เกิดจากเรื่องเล็กๆ ความผิดพลาดของการสื่อสาร ผู้ชายถูกวางบทบาทให้เป็นผู้แสวงหา ทั้งเงิน อำนาจ และสิ่งของเข้ามาสู่ครอบครัว ขณะที่ผู้หญิงมีบทบาทเป็นผู้ใช้สิ่งของเหล่านั้น บทบาทนี้สนับสนุนให้ผู้ชายมีอำนาจตัดสินใจต่างๆ เหนือเพศหญิงด้วย ในตอนสุดท้าย เพลงได้ให้ภาพผู้ชายหยิบสิ่งของต่างๆ ออกจากบ้าน อันเป็นการเปรียบเทียบถึงการ “ทวงคืน” สิ่งของที่ได้มาโดยอำนาจของผู้ชาย หากจะเล็กร้างกัน ผู้หญิงบนฐานความคิดเช่นนี้ก็ย่อมต้องกลับบ้านมือเปล่า

การตั้งคำถามว่า “ใครบ้างไม่อาย” คือประโยคหนึ่งที่เกิดจากการที่ผู้แต่งเพลงสวมบทบาทเป็นผู้ฟัง เพื่อยืนยันให้เห็นว่าการกระทำดังกล่าวสร้างความอับอายแก่ผู้หญิง เพราะเรื่องเกิดจากความบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายหญิงมากกว่า หรือแม้แต่ประโยคของคำว่า “เป็นความโชคร้าย” เป็นเพียงการตัดพ้อที่ไม่ได้แสดงให้เห็นถึงการเรียกร้องความเป็นธรรมแก่ตัวเองแต่อย่างใด

อย่างที่ได้อ่านและเห็นตัวอย่างจากในเพลงอื่นๆ เราจะเห็นตัวอย่างอำนาจเหนือผู้หญิง มีการแบ่งพื้นที่และเวลาระหว่างเพศ ไม่ว่าจะการกินที่จะให้ผู้ชายกินก่อน ผู้หญิงกินหลัง พื้นที่ของผู้ชายจะต้องสะอาด ดูดี ในขณะที่พื้นที่ผู้หญิงจะนั่นยังงี้ก็ได้ การแบ่งพื้นที่เช่นนี้ส่งผลให้ผู้หญิงถูกผลักให้อยู่หลังมานมาตลอด

เด็กผู้หญิงที่เติบโตจึงได้รับการถ่ายทอดความคิดเช่นนี้ หลายต่อหลายครั้งที่ผู้หญิงลุกขึ้นสู้เพื่อปกป้องตัวเอง แต่ผลก็คือพื้นที่ของผู้หญิงในสังคมยิ่งเล็กลงไปอีก เพราะเธอจะถูกพิพากษาว่าเป็นผู้หญิงที่ไม่พึงปรารถนา ไม่เข้ากับกฎเกณฑ์ของสังคม

วาทกรรมความเป็นผู้หญิงที่ดีของสังคมปิตาธิปไตยนี้ แทรกซึมอยู่อย่างลึกซึ้งแม้ในสำนึกของผู้หญิงเอง ในเพลง **ญาแฉง จูวิ ฮีอี่ลี** ของ **ซูไฮลา** แม้เพลงนี้จะมีทำนองคึกคักคล้ายคลึงกับเพลงดังสุดของอินโดนีเซีย แต่ก็เป็นความสนุกที่ซุกซ่อนเอาไว้ด้วยทัศนคติทางเพศที่ผู้หญิงสวมมุมมองแบบปิตาธิปไตยมองตนอย่างไรค่าเมื่ออยู่ในสถานภาพเป็นหญิงหม้าย เพลงนี้จึงให้ภาพผู้หญิงหม้ายที่ดูร่าเริงและหวานเสน่ห์ให้กับผู้ชาย จนผู้ชายนั่งไม่ติดต้องเปียดกระแฉะเข้าไปหา เพลงญาแฉง จูวิ ฮีอี่ลี เสนอทั้งโดยอ้อมและโดยตรงว่า คุณค่าของหญิงหม้ายคือเสน่ห์หาความเป็นหญิง และฐานะทางเศรษฐกิจ **ซูไฮลา** ร้องและเต้นเพลงนี้อย่างยั่ววนทางเพศพร้อมๆ กับที่เพลงนี้ร้องออกมาตอนหนึ่งใจความว่า “ผู้ชายอย่าเพิ่งหลงเสน่ห์ หรือเข้าไปใกล้ผู้หญิงหม้ายอย่างฉันเลย เพราะฉันเป็นหญิงหม้ายที่ไร้คุณค่า ฐานะก็ยากจนไม่เหมาะสมแต่อย่างใด” การปฏิเสธโดยเนื้อหาขณะที่ทำนองเพลงสนุกสนานและคึกคักนั้นสื่อหมายถึงการแสดงความเป็นสตรีเพศตามแบบฉบับปิตาธิปไตยที่จะต้องมียางอาย กล่าวคือ ผู้หญิงถูกสอนว่าแม้จะพึงพอใจ แต่ก็อย่าแสดงความพึงพอใจนั้นออกมาอย่างโจ่งแจ้ง แต่ควรจะทำสิ่งตรงกันข้าม เพลงนี้น้ำเสียงคล้ายคลึงกับเพลงสนุกๆ จำนวนหนึ่งของนักร้องลูกทุ่งไทย พุ่มพวง ดวงจันทร์ ที่สื่อความหมายว่า ผู้หญิงต้องแสดงตนอย่างเหนียมอายไว้ก่อนที่จะแสดงความชอบหรือความสุขใจของตัวเองออกมา โดยนัยยะดังกล่าว การเหนียมอายจึงมีฐานะเป็นอีกคุณลักษณะหนึ่งที่เพลงซึ่งมีชื่อเสียงเพลงนี้ของ **ซูไฮลา** เสนอเพื่อยกระดับคุณค่าของความเป็นหญิงหม้ายในสังคมชุมชนชายแดนใต้

ปกติแล้ว หญิงหม้ายเป็นผู้หญิงที่มีสถานะต่ำมากในสังคมชายแดนภาคใต้ เพลง **ดาร์อูบยูแฉ** หรือ **หม้ายสาว** ไม่ปิดบังอำพรางทัศนคติของผู้ชายต่อผู้หญิงที่เป็นหม้ายแต่อย่างใด เนื้อเพลงได้กล่าวว่า หญิงที่เป็นหม้ายมักไม่สงวนเนื้อสงวนตัว ไปเที่ยวกับผู้ชายโดยไม่รู้สึกอาย ปล่อยให้ตัวเองไปโน่นไปนี่กับคนที่ไม่ใช่สามี ทำตัวเกินงาม หากคิดจะแต่งงานก็ต้องรอให้ฝ่ายชายไปสุขอเป็นเรื่องเป็นราว

สังคมมลายูมักจะมองหญิงหม้ายในแง่ลบ ด้วยภาพที่เห็นหญิงหม้ายจำนวนหนึ่ง จะแตกต่างจากหญิงทั่วไปคือ แต่งหน้าจัด ทาปากแดง แต่งกายด้วยเสื้อผ้าสีฉูดฉาด ค่อนข้างรัดรูป และกริยามารยาทค่อนข้างเปิดเผยไม่อายต่อเสียงคารมหรือเสียงหยอกเย้าของผู้ชาย ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ผิดหลักศาสนา ภาพเหล่านี้มักจะเป็นที่ดูถูกของผู้ชายหรือกลุ่มผู้หญิงด้วยกัน และมักมีคำกล่าวคนที่มีลักษณะหรือพฤติกรรมลักษณะดังกล่าวว่า “หญิงหม้าย”

น้ำเสียงของเพลงนี้จึงค่อนข้างไปในน้ำเสียงที่ถูก และเห็นได้ชัดถึงความเป็นสังคมปิตาธิปไตย จากเนื้อหาเพลงที่ว่าฝ่ายหญิงต้องเป็นฝ่ายที่ถูกเลือก (ฝ่ายหญิงต้องคอยให้ฝ่ายชายมาเลือกเอา หากฝ่ายชายพอใจก็ตกลง)

และการกระทำของผู้หญิงที่ชอบไปเที่ยวกับชายนั้น เป็นการกระทำที่เกินเหตุ เป็นการหลงระเริงที่ดูไม่งาม จะไปว่าผู้ชายฝ่ายเดียวไม่ได้

เพลงนี้จึงเป็นอีกเพลงที่ได้กล่าวเสียดสีหญิงหม้ายหรือหญิงสาวที่ทำตัวเหมือนหญิงหม้ายนั้น (อธิบายไว้ข้างต้น) ที่กล่าวด้วยน้ำเสียงของผู้ชาย ซึ่งหากฟังเป็นภาษามลายูจะรู้สึกถึงน้ำหนักของคำคำว่าค่อนข้างรุนแรง และเป็นภาษาที่สังคมใช้อยู่โดยทั่วไป

เธอไม่รู้สีกาย ไม่รู้สีกระดาก
เพราะมันขำรุดมาแล้ว น้องเลยมาเรให้พี่
เป็นได้ถึงขนาดนี้ หญิงสาวถ้าเกิดเป็นหม้าย
จะมาว่าผู้ชาย ผู้หญิงก็ทำตัวเกินไป
เที่ยวตามมารร้าย อารมณ์ระเริง
ถึงเราจะเป็นหม้าย ก็อย่าทำตัวให้มันเกินเหตุ
ใครๆ เห็นมันจะดูไม่งาม
ไม่ใช่จะอิจฉา ไม่ใช่เป็นการด่า
ถ้าคิดอยากมีผัว ก็ไม่ต้องไปมีแฟน
ฝ่ายหญิงต้องคอย ให้ฝ่ายชายมาเลือกเอา
ถ้าเกิดพอใจ ก็ตอบตกลง

จากที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์มา จะเห็นได้ว่า เพลงที่วิพากษ์วิจารณ์ผู้หญิง และสะท้อนการสร้าง “แบบ” ของผู้หญิงที่พึงปรารถนานั้นมักจะเป็นเพลงที่ผู้ชายแต่งและผู้ชายร้อง อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาเพลงที่ผู้หญิงแต่งและผู้หญิงร้อง แม้การศึกษาพบว่าบางส่วน ผู้หญิงได้สมทาทานวาทกรรมความเป็นผู้หญิงผู้ชายของสังคม ปิตาธิปไตยเข้าไปสู่สำนักของตัวเองโดยไม่รู้ตัว ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นอำนาจของวาทกรรมที่มีพลังและความลึกซึ้งที่สามารถถล่มกลืนให้ฝ่ายที่ถูกกดขี่ยอมรับเอาวาทกรรมกดขี่นั้นเข้าไปควบคุมและกดขี่ตัวเองอย่างไม่รู้ตัว

6.1.2 เพลงผู้หญิง กับสันคลอนอำนาจผู้ชาย

อย่างไรก็ตาม เพลงผู้หญิงอีกจำนวนมากก็มีลักษณะโดดเด่นทั้งด้านเนื้อร้องและจังหวะทำนองที่ทำให้สามารถพิจารณาได้ว่า เพลงดิเกิร์สมัยใหม่สำหรับผู้หญิงนั้นคือพื้นที่พิเศษชนิดหนึ่งที่ผู้หญิงมุสลิมใช้วิพากษ์วิจารณ์หรือสร้างความกระทบกระเทือนให้กับอำนาจเพศชาย ตัวอย่างเช่น วิธีคิดเรื่องการมีภรรยา 4

คนในศาสนาอิสลาม ผู้หญิงจะได้ผลกระทบจากความคิดนี้มากที่สุด เพลง **ลอนิงออแรญาแต** ของ **รามูนา** นักร้องสาว หนึ่งในกลุ่มนักร้องดังดูที่สวยและเซ็กซี่ เพลงของรามูนาโดยส่วนใหญ่จะมีน้ำเสียงของการเสียดสี ประชดประชันผู้ชาย เพลงลอนิงออแรญาแตก็เป็นอีกเพลงที่มีน้ำเสียงเช่นนั้น เนื้อหาเพลงพูดถึงผู้ชายที่มักจะไม่เคยพอ ต้องการมีเมียเพิ่ม ภรรยาที่นั่งฟังอย่างเงียบๆ รอดูท่าที เพราะผู้ชายมักจะพูดจาซี้ๆ ถ้าได้เมียใหม่จริงๆ คงต้องกินข้าวคลุกน้ำบูดู เด็กใหม่ๆ เดียวนี้ทำอะไรไม่เป็นสักอย่าง หากสามีพูดมากจะได้เจอดี

สิ่งที่ผู้ชายเดี๋ยวนี้เป็นกันมาก

มีเมียอยู่แล้วแต่ไม่รู้จักพอ

อยากได้สักสองคน เขาบอกว่ายังไม่เป็นไร

เมียหลวงนั่งเงียบๆ รอดูท่าทีจริงๆ

มีเมียสองหรือสามตามศาสนานั่นไม่ได้ห้าม

ฉันก็ไม่ว่าแต่ขอให้มาถูกทาง

อย่างนี้แหละคนเราพอได้เมียใหม่เด็กๆ

เมียหลวงเลิกสนใจก็ต้องกินข้าวกับน้ำบูดู

ถ้าทำได้แค่นี้ พี่ก็อย่าพยายาม

ฉันไม่รับรองในสิ่งที่ฉันห้าม

ถ้าเธอยังตื้อดิ่งอีกระวังไว้จะกลับบ้านเย็นนี้

กลับมาเย็นนี้ฉันจะถีบให้ตกระเปียง

ในศาสนาอิสลามไม่ได้ห้ามเรื่องของการมีภรรยามากกว่าหนึ่งคนและเปิดช่องทางให้ผู้ชายแต่งงานได้ถึง 4 คน โดยที่ฝ่ายชายสามารถดูแลได้อย่างยุติธรรมและเท่าเทียมกัน แต่หลายคนไม่ได้คิดในส่วนของพื้นที่ความเท่าเทียมกัน ดังนั้น การแต่งงานใหม่จึงหมายถึงพื้นที่ของภรรยาใหม่และกรอบของภรรยาเก่า

เพลงนี้พูดในลักษณะของการ “เตือน” ฝ่ายชาย ในความเป็นจริงนั้น โดยมากแล้วผู้ชายมักจะนำเรื่องเช่นนี้มาพูดเล่นให้ได้ยินกันบ่อยครั้ง และเป็นเรื่องสนุกเฮฮากันในหมู่ผู้ชายด้วยกัน บุคลิกของผู้ชายในเพลงนี้แสดงให้เห็นถึงลักษณะของภรรยาเป็นใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการ “ถีบตกระเปียง” หรือ “เมียหลวงไม่สนใจ” แม้ว่าภาพดังกล่าวจะมีลักษณะล้อให้ตลก แต่ก็ยังสะท้อนถึงความปรารถนาที่จะมีอำนาจของผู้หญิงในครอบครัวอีกด้วย การวิพากษ์วิจารณ์เพศชายในเพลงนี้จึงตรงไปตรงมา ศาสนาบัญญัติให้ผู้ชายมุสลิมสามารถมีภรรยาได้ 4 คน แต่ผู้ชายก็ต้องมีศักยภาพเพียงพอที่จะเลี้ยงดูอย่างเท่าเทียม รามูนา แสดงให้เห็นว่า มีผู้ชายที่

ไร้ศักยภาพอยู่ในชุมชนที่เป็นบริบทของเพลงที่มีแต่ความอยากและความปรารถนา แต่ไร้ซึ่งศักยภาพ อยากจะมีภรรยาใหม่ แต่กลับไม่สามารถดูแลอย่างเท่าเทียมได้ “เลิกสนใจเมียหลวง...ต้องกินข้าวกับน้ำบูดู” ทั้งๆ ที่ในความเป็นจริงแล้ว เมียหลวงไม่ได้ต่อต้านการมีเมียน้อยเลย หาก “มาให้ถูกทาง” ปัญหานี้มักจะเกิดเมื่อผู้ชายบกพร่องในความเป็นชายมุสลิมของตนเองมากกว่า

ผู้ชายที่บกพร่องในความเป็นชายยังถูกสั่งสอนจากเพลง **ญาฆอญาฆอละห์มาซอ** ของศิลปินหญิงที่มีชื่อเสียงโด่งดังมาตั้งแต่ทศวรรษ 2530 อีกคนหนึ่งคือ **มูนิเราะห์** เพลงนี้เรียกร้องผู้ชายในฐานะหัวหน้าครอบครัวว่าควรจะรู้จักใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ ชนบทมีงานให้ทำมากมาย ความเป็นชายที่สมบูรณ์นั้นเพลงนี้เสนอว่ามีความสัมพันธ์กับความเป็นคนที่เพียบพร้อมอีกด้วย เพลงเสนอให้คนชนบท (ซึ่งโดยนัยหมายถึงผู้ชาย) รู้จักทำมาหากินดีกว่านั่งอยู่ในร้านน้ำชาจนเที่ยง สิ่งแวดล้อมในชนบทนั้นทำให้หากินได้ง่าย ถากถางหญ้าหน้าบ้านปลูกพริกปลูกผัก กินไม่หมดก็ขาย ตื่นเช้าก็ออกหาปลาตามท้องทุ่งนำมาเป็นอาหารไม่ใช่เรื่องยาก หากมีความขยันลูกเต้าก็จะสุขสบาย ดังเนื้อเพลงว่า

รักษาเวลา เอะรักษาเวลา แต่จะละวันของเรา
คนเราส่วนใหญ่มักจะแก่ชราอยู่ในร้านน้ำชา
ออกไปกินโกปืออจนตะวันเที่ยง
จนไม่ทันได้ทำงานมัวแต่เฝ้ากระดานหมากรุก
เราอยู่ในชนบทการงานของเราก็ไม่ใช่เรื่องยาก
ถากถางหญ้าหน้าบ้านปลูกพริกปลูกมะเขือ
ได้บาทสองบาทมันก็เป็นรายได้แล้ว
ดีกว่าอยู่เฉยๆ เราก็ได้เงินให้ลูกกินขนม
ถ้าขยันทำงานลูกๆ ก็จะได้มีกิน
เข้าๆ ก็ออกไปถากถางพลงหาปลา
ได้เงินใช้จ่ายแค่เรานั้นขยัน
ไม่เสียแรงที่เรานั้นได้เกิดเป็นคน
เสียเวลาเปล่าๆ

เพลงนี้เป็นอีกเพลงหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของชาวบ้านในพื้นที่ เป็นเพลงที่เน้นไปในกลุ่มผู้ชาย เพราะความคิดและแบบอย่างที่ถูกถ่ายทอดต่อๆ กันมานั้น ผู้ชายคือคนที่จะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในครอบครัวทั้งหมด หากฐานะทางบ้านยากจนหรือลูกไม่มีกิน ผู้ชายก็ต้องแบกหน้ารับสายตาและคำพูดของ

ชาวบ้าน ในเนื้อเรื่องส่วนแรกนั้นสะท้อนกลับให้เห็นถึงวิถีชีวิตส่วนหนึ่งของผู้ชายมลายูคือ เข้าร้านน้ำชา ใน
ทุกๆ หมู่บ้านจะมีร้านน้ำชาที่เปิดขายทั้งข้าว ทั้งน้ำชา กาแฟ โกปี หรือโรตี และอาหารพื้นถิ่นอีกหลากหลาย
ผู้ชายมักจะนั่งกินกันเต็มร้าน พูดคุยแลกเปลี่ยนข่าวสารเรื่องการเมือง ปัญหาชุมชน ปัญหาสังคม ตลอดจน
เรื่องราวภายในครัวเรือน บ้างก็มีกิจกรรมการเล่นหมากรุก ซึ่งเป็นที่นิยมกันมากทั้งหนุ่มแก่ มักจะต่อคิวอยู่ที่
กระดานหมากรุกทุกวันไม่รู้เบื่อ ข่าวสารต่างๆ มักจะกระจายจากร้านน้ำชาไปสู่สังคมวงกว้าง นั้นหมายความว่า
เรื่องเล่ามักจะเริ่มต้นจากผู้ชาย และด้วยความที่ผู้ชายจะชอบนั่งอยู่ที่ร้านน้ำชา เล่นหมากรุก ฟังเรื่องเล่า
จนเป็นเหตุให้ผู้ชายหลายคนไม่ทำมาหากิน ฝ่้าแต่กระดานหมากรุก หลายคนปล่อยหน้าที่การงานในบ้านนอก
บ้านเป็นเรื่องของผู้หญิงทั้งหมด เพลงนี้จึงเหมือนกับเรียกร้องให้ผู้ชายออกจากร้านน้ำ กลับมาดูแลครอบครัว
แทนที่จะคุณกเลี่ยนงกเท่านั้น

ในส่วนที่ 2 ของเนื้อเพลงพูดถึงเรื่องการดำรงชีวิตแบบง่ายๆ ตามประสาชาวบ้าน เช่นการปลูกพริก
ปลูกผัก หาปลาตามท้องทุ่ง ตีกว่านั่งอมมืออเท้าให้ลูกร้องกระจองอแง อย่างน้อยๆ ก็ได้ซื้อขนมมเนยให้ลูก
กิน เพลงจึงเตือนไม่ให้คนเรา โดยเฉพาะผู้ชายซึ่งเปรียบเสมือนเสาหลักของบ้านต้องไม่อมมืออเท้า เพราะใน
ครอบครัวนั้นยังมีลูกๆ ให้ต้องดูแล หากไม่มีงานประจำวันก็สามารถทำงานง่ายๆ เพื่อให้มีกินมีใช้ได้ ตีกว่าไม่ทำ
อะไรเลย ไม่อย่างนั้นแล้วก็เสียแรงที่เกิดเป็นคน

กล่าวโดยสรุปได้ว่า เพลงของนักร้องหญิงเป็นพื้นที่ของผู้หญิงในการแสดงถึงความคิดเห็นของตนเอง
โดยเฉพาะต่อเพศชายที่ในสังคมประจำวันอาจจะไม่สามารถเรียกร้องหรือวิพากษ์วิจารณ์เท่าไรนักในสังคมที่
เป็นจริง เพลงได้ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้สึกของผู้หญิงที่เคยถูกกดทับอยู่ในชุมชนและครอบครัว เสียงของ
ผู้หญิงในเพลงเหล่านี้ แม้ว่าบางส่วนจะยังคงซุกซ่อนเอาไว้ด้วยความเป็นแนวร่วมที่เห็นด้วยกับวิถีและวิธีคิด
แบบผู้ชายเป็นใหญ่ แต่บ่อยครั้งที่บทเพลงก็เปิดโอกาสให้ผู้หญิงได้พูดได้แสดงตัวตนและความปรารถนาของ
ตัวเอง ไม่ว่าจะเป็นความอยากงาม อยากสวย อยากประสบความสำเร็จ อยากมีแฟน อยากร่ำรวย และ
โดยเฉพาะความอยากที่จะโต้ตอบถกเถียง หรือวิพากษ์วิจารณ์ผู้ชาย

ด้วยความเป็นพื้นที่พิเศษดังกล่าว เพลงดิเกร์สมัยใหม่ของผู้หญิงจึงมีพัฒนาการรวดเร็วกว่าของผู้ชาย
ดังที่ผู้วิจัยพบว่า ปัจจุบันเพลงของนักร้องผู้หญิงจำนวนหนึ่งมีท่วงทำนองเป็นเพลงแดนซ์แบบตะวันตกและ
เพลงดังุดตามวัฒนธรรมอินโดนีเซียและญี่ปุ่น นักร้องหญิงจำนวนหนึ่งนอกจากจะไม่คลุมศีรษะตามแบบฉบับ
ของความเป็นมุสลิมะห์ที่เคร่งครัดแล้ว ยังกล้าที่จะสื่อสารความเป็นตัวตนทางเพศออกมาอย่างไม่ปิดบังอำ
พรางด้วย อย่างเช่น เพลง ปาจะ ของมูนิเราะห์ และเพลง ปาจะก็อตตา ของ รามูนา เป็นต้น

เพลงทั้งสองเปรียบเทียบกับผู้ชายเป็น “หากดูตเลือก” ที่ผู้หญิงจะต้องระวังตัว ปาจะ หมายถึง หากดูต
เลียด ในที่นี้ได้นำเพลง 2 เพลงมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกัน โดยทั้ง 2 เพลงนี้เป็นของนักร้องหญิงคือ มูนิเราะห์

กับ รามูนา เนื้อเพลงที่พูดเรื่องปาจะ ในความหมายเชิงสัญลักษณ์โดยทากในที่นี้ไม่ได้หมายถึงทากในฐานะสัตว์ แต่เป็นการเปรียบเปรยทากเป็นผู้ชาย อันชวนให้มันัยประหวัดไปถึงอวัยวะเพศชายอีกด้วย เพลงทั้งสองจึงมีลักษณะสองแง่สองง่าม แม้ว่าชื่อเพลงจะมีความแตกต่างกัน แต่ความหมายในเชิงเปรียบเทียบนั้นไม่ได้มีความแตกต่างกันมากนัก เพลง ปาจะ ของ มูนิเราะห์ เตือนให้ผู้หญิง “ระวังจะมีทากเกาะ ในกางเกงใน เสื้อชั้นใน ทากก็เกาะ สาว แม่ม่าย มีสามี ทากก็เกาะ ทากมันคล้ายปลิง มือเท้าเกาะแน่นเหมือนติดกาบ” ไม่มีหูไม่มีตา มีแต่ปาก (ที่จะคอยเกาะและดูดเลือด) มันจะกัดไม่ปล่อย พอหิวแล้วมันจะเดินอ้อมแล้วมันจะก้มหน้าก้มตา ยิ่งสาว ๆ มันยิ่งชอบกัด กัดบ่อยๆ ท้องก็จะป่อง

มูนิเราะห์ ไม่ลังเลที่จะทำให้ผู้ฟังเพลงของเธอเห็นว่าทากที่เพลงกล่าวถึง คือ ผู้ชาย ที่พูดในลักษณะสองแง่สองง่าม และเปรียบผู้ชายเหมือน “ทากภูเขา” ที่ต่างจากพวก “ทากหมู่บ้าน” ในที่นี้หมายถึงผู้ชาย นักเลงที่ชอบบอดเบ่งและมาจีบสาว ๆ การเปรียบว่าตอนหิวทากจะเดิน ตอนอ้อมก้มหน้าเฉย คือการกระทำของผู้ชายที่เลือก “กินฟรี” แล้วหายไป ไม่สนใจผู้หญิงอีกต่อไป บางตัวจะกัดซ้ำ ถ้ากัดบ่อยๆ ก็จะต้องป่อง หากคิดในเชิงบวก เพลงของมูนิเราะห์นั้นดูเหมือนจะเป็นเพลงที่สะกิดผู้หญิงให้ระมัดระวังตัวจากผู้ชายเหล่านี้ เพราะจะส่งผลเสียแก่ผู้หญิงเอง

ส่วนเพลงของรามูนานั้น พูดถึงปาจะกือดา หรือทากเมือง เปรียบเทียบกับทางอื่นก็จะมีลักษณะที่แตกต่างกัน ในที่นี้ค่อนข้างชัดเจนว่าเปรียบเทียบทากเป็นอวัยวะเพศของชายอย่างชัดเจน ไม่ว่าจะบอกถึงลักษณะ ขนาด เป็นต้น

เพลงของรามูนาจะแตกต่างจากของมูนิเราะห์ในเรื่องของน้ำเสียง อย่างที่กล่าวไว้แล้วคือเพลงของมูนิเราะห์จะมีน้ำเสียงของการเตือนผู้หญิงด้วยกันบ้าง แต่เพลงของรามูนาไม่ได้มีน้ำเสียงในลักษณะนั้น ทั้งนี้ หากฟังในภาษามลายูท้องถิ่นแล้ว จะพบว่าการใช้คำในเนื้อเพลงปาจะของมูนิเราะห์กลับดูตืดเรทมากกว่าของรามูนา ซึ่งเพลงทั้งสองนี้คนส่วนใหญ่จะมองว่าเป็นเพลงระดับชาวบ้านอย่างแท้จริง เพลงในลักษณะสองแง่สองง่าม เช่นนี้มักจะไม่ค่อยเปิดทางวิทยุ ซึ่งเมื่อเทียบกันแล้วเหมือนเพลงที่ตืดเรท หรือละครตืดเรท โดยส่วนใหญ่จะจัดตามงานคอนเสิร์ตหรือในผับดังดุก น้ำเสียงและเนื้อหาของเพลงเช่นนี้เองที่ส่งผลให้เพลงดิเกอร์มิวสิกไม่เป็นที่ยอมรับของกลุ่มคนบางกลุ่ม รวมถึงการเจาะตลาดในกลุ่มผู้หญิงน้อยมาก และยังส่งผลให้สถานีวิทยุเช่นเซอร์อีกด้วย ถึงกระนั้น เพลงที่มีเนื้อหาตืดเรทก็ยังเป็นที่นิยมอยู่มากในกลุ่มคนฟังที่เป็นผู้ชาย

อีกนัยหนึ่ง การเปรียบเปรยผู้ชายเป็นทากนั้น ยังมีนัยของการวิพากษ์วิจารณ์ผู้ชายว่าเกาะกินผู้หญิงอีกด้วย นัยความหมายเช่นนี้ แม้ว่าจะถูกกลบเกลื่อนด้วยท่วงทำนองเพลงสนุกสนานและน้ำเสียงที่ดูหยาบๆ เพื่อสื่อความหมายทากเป็นอวัยวะเพศชาย แต่ก็เป็นความหมายที่มีความสอดคล้องกับปรากฏการณ์ของผู้ชายในชุมชนชายแดนภาคใต้ไม่น้อย กล่าวคือ แม้ว่าสังคมแถบนี้ถูกครอบงำด้วยวาทกรรมความเป็นชายที่ทั้ง

แสดงออกทางคตินิยมทางสังคมและศาสนา แต่สถานการณ์จริงๆ นั้นผู้ชายจำนวนหนึ่งก็ถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่า ชี้เกียด ไม่เลียงดูครอบครัว ดังที่ปรากฏในเพลง **ญาขอมญาขอละห์มาขอ** ของมูนิเราะห์ ที่เรียกร้องให้ผู้ชายทำมาหากิน อย่าปล่อยให้ภรรยาและลูกต้องประสบชะตากรรมอดอยากเพียงลำพัง ให้รู้จักใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้คุ้มค่า ไม่ใช่จมปลักอยู่กับร้านน้ำชาและการเลี้ยงนก ซึ่งสภาพความเป็นจริงก็มีผู้ชายลักษณะตามเพลงดังกล่าวอยู่ไม่น้อย ผู้ชายในชายแดนใต้ประเภทนี้จึงถูกเปรียบเป็น “ลูกชายคนโตของภรรยา” ที่ภรรยาต้องหาเลี้ยงดูด้วย นัยยะหนึ่งของการเปรียบผู้ชายเป็นทากจึงถือเป็นการวิจารณ์ที่ค่อนข้างรุนแรงถ้าหากมองอย่างสอดคล้องกับสภาวะของสังคมชายแดนใต้ปัจจุบัน

6.2 คุณธรรมและการสั่งสอน

บทเพลงที่ดิเกร์สมัยใหม่จำนวนหนึ่งพยายามมีบทบาทในการสั่งสอนหลักคุณธรรมต่างๆ ไป และคุณธรรมตามหลักศาสนาอิสลามด้วย การสอนนี้มีให้เห็นทั้งการสอนโดยตรง และการสอนโดยอ้อม อันแสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์ความเป็นชุมชนมุสลิมที่ให้ความสำคัญกับศาสนา แม้หากพิจารณาในเชิงคุณธรรมแล้วจะผิดหลักศาสนา โดยกระบวนการของเพลงทั้งนักร้อง ดนตรี หรือมิวสิควิดีโอ เพราะเป็นการแสดงความบันเทิง มีหน้าซ้ำบางเพลงยังใช้ภาษาที่ตรงไปตรงมา แต่นักร้องเพลงดิเกร์สมัยใหม่ก็ยังคงพยายามยืนยันตัวเองในฐานะเป็นคนมลายูมุสลิมที่ให้ความสำคัญกับศาสนาและเรียกร้องให้ผู้ฟังเพลงมีวิถีปฏิบัติที่ถูกต้องตามหลักการของศาสนา นอกจากนั้นก็ยังมีวิพากษ์ผู้ที่ปฏิบัติตัวตามหลักศาสนาแต่ไม่ได้กระทำจากความตั้งใจจริงอีกด้วย ดังเช่นเพลง **มาละห์สมาแย** หรือ **ชี้เกียดละหมาด**

เนื้อหาของเพลงกล่าวถึงคนมุสลิมที่ไม่ละหมาด ไม่อ่านอัลกุรอานที่เป็นคัมภีร์ของศาสนา และไม่สนใจใยดีที่จะไปละหมาดเมื่อได้ยินเสียงอาซาน บ่นว่าปวดหัวบ้าง เจ็บเท้าบ้าง แต่สิ่งที่เป็นความสุขส่วนตัวนั้นกลับสละการงานได้ หรือมีเวลาแม้กระทั่งไปนั่งไม้ที่ร้านกาแฟ ดังตอนหนึ่งว่า

ที่มัสยิดคนกำลังอาซาน เรามานั่งเหม่อ บนชั้นบันได

คนอื่นเขาไปละหมาด เรากลับอยู่เฉย ซื่อผ้าเชิรบาน (ผ้าโพกหัว) กลับไปแขวนไว้ที่หน้าต่าง

เฮ...อยู่ตัวคนเดียว...คิดแล้วก็ไร้ประโยชน์ เมื่อเราเกิดมาเป็นคน

ตัวก็แก่แล้ว แต่กลับชี้เกียดละหมาด

จะฝึกอ่านฟาตีฮะห์ (บทหนึ่งในคัมภีร์อัลกุรอาน) แต่ลืมนำอ่านวย

ตาก็ไม่สว่าง พุดจาก็ลั่นพันกัน ถ้าเกิดลั่นแข่งขึ้นมา คิดว่าคงจะไม่รอด

ถ้าเป็นที่ที่เราพอใจ ก็รู้สึกอยากจะไปอีก

ยอมทิ้งการทำงาน เพื่อความสุขของตัว แต่ถ้าที่ที่ได้ยินเขาอ่าน (กูรอ่าน) เรากลับไม่อยากจะไป
บอกว่าปวดหัว บางทีก็เจ็บเท้า ที่จริงก็อยู่เฉยๆ เทียวไม้อยู่แถวร้านโกปี (ร้านน้ำชา)

เนื้อหาของเพลงเป็นการเสียดสีคนไม่ละหมาด และเฉยชาต่อเสียงอาซานที่เรียกร้อง เชิญชวนให้คน
มุสลิมไปละหมาด โดยการหาข้ออ้างให้ตัวเองต่างๆ นานา บ้างปวดหัว บ้างเจ็บเท้า เมื่อถึงเวลาก็นั่งอยู่เชิง
บันได เป็นการสื่อถึงคนที่หมดความหมาย คนที่ไร้ประโยชน์ ไม่มีความสามารถและไม่สามารถทำอะไรได้อีก
ดังนั้น คนไม่ละหมาดจึงถูกเปรียบเป็นคนที่อยู่เชิงบันได ในส่วนที่เนื้อเพลงกล่าวว่า อยู่ตัวคนเดียว เป็นนัยที่
กล่าวว่า คนกลุ่มนี้ต้องการคนที่คอยชักจูงให้ตัวเองกระทำ แต่ไม่ลงมือกระทำเอง

ผ้าเชิรบานเป็นอีกสัญลักษณ์หนึ่งที่แทนความหมายของคนปฏิบัติตนอยู่ในศาสนา อยู่กับพระเจ้า แต่
การแขวนผ้าเชิรบานอยู่ที่หน้าต่างจึงเป็นการแสดงให้เห็นว่าตนก็คนศาสนาอิสลาม มีความเป็นอิสลาม
และละหมาดเช่นเดียวกัน แต่การแขวนไว้ที่หน้าต่างคือการแสดงออกที่ตลกแกมเสียดสีคนที่พยายามแสดง
ความเป็นคนเคร่งศาสนา

การอ่านกูรอ่านก็เช่นเดียวกัน เมื่อไม่ได้อ่านนานๆ ลิ้นจะแข็งหรือลิ้นพันกัน แต่ในเนื้อเพลงนี้กล่าวว่า
แม้แต่จะอ่านฟาตีฮะห์ก็ยังอ่านไม่ได้ ฟาตีฮะห์เป็นบทอ่านพื้นฐานที่สุด คนที่อ่านไม่เป็นจึงเป็นกลุ่มคนที่น่า
สมเพชที่สุดก็ว่าได้ และไม่ยอมฟังคนอ่านอัลกูรอ่าน หรือฟังเรื่องบรรยายศาสนา โดยอ้างว่าไม่มีเวลาหรือ
เจ็บป่วย แต่เรื่องสนุกสนานและแหล่งบันเทิง หรือแม้แต่การไปนั่งพูดคุยเรื่องไม่เป็นเรื่องที่ร้านน้ำชากลับเป็น
สิ่งที่ยอมกระทำ ยอมทิ้งการทำงานเพื่อความสุขเล็กน้อยบนโลก

เพลงนี้จึงเป็นการเสียดสีพวกที่ไม่ละหมาด แลกกับความสุขบนโลกใบนี้ โดยเนื้อเพลงใช้สัญลักษณ์ของ
ชีวิต ของใช้ สถานที่ และการกระทำต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มคนฟังเพื่อให้เห็นความหมายในเชิงเปรียบเทียบ
เช่น มัสยิดกับร้านน้ำชา การอ่านอัลกูรอ่านกับการนั่งเฉยๆ เป็นต้น บรรยายธรรม หรือเบอซาเราะฮ์อูกาโม เป็น
เพลงที่กล่าวถึงเด็กเยาวชนรุ่นใหม่ที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากปัญหาเสพติดที่ระบาด จนปัญหาที่เคยมี
นั้นกลับห่างหายไป ไม่สนใจเรื่องของการเรียนหรือการเข้ามัสยิด แต่กลับไปติดอยู่ในหอพักหรือร้านน้ำชา เมื่อ
กลายเป็นเช่นนี้ ความสนใจที่จะใฝ่เรียนเริ่มลดน้อยลงไปด้วย และกล่าวถึงคนในปัจจุบันที่ไม่ใส่ใจการบรรยาย
ศาสนาที่สอนกันในมัสยิด นั่งฟังแค่เดี่ยวเดียวก็เดินออกไป

เพลงนี้เป็นอีกหนึ่งเพลงที่มีเนื้อหาในแง่ของการเสียดสีผู้มีปัญญา ผู้มีการศึกษา แต่กลับทำเรื่องเสียม
โดยไม่ได้สนใจว่าตัวเองเป็นผู้มีปัญญา เป็นผู้ที่อยู่ในศาสนา

ต้ม ที่กล่าวถึงในเนื้อเพลงนั้น หมายถึงการต้มใบกระท่อม ซึ่งเป็นยาเสพติดยอดฮิตในสามจังหวัด
ชายแดนภาคใต้ในปัจจุบัน เป็นที่นิยมของกลุ่มวัยรุ่นทั้งนักเรียนนักศึกษา และการต้มน้ำกระท่อมทำให้

ความคิด สติปัญญาของเยาวชนเหล่านี้เริ่มเสื่อมลงไป การศึกษาในศาสนาอิสลามคือการทำบุญอีกรูปแบบหนึ่ง โดยเฉพาะการท่องจำอัลกุรอาน เมื่อท่องจำผิดเพี้ยน จะกลายเป็นความบาป

ปัจจุบัน นักเรียนหรือนักศึกษาหลายคนได้ใช้พื้นที่ในหอพักเป็นแหล่งต้มใบกระท่อม และมักจะมั่วสุมเสพยากันในห้อง บางคนจะเข้าไปนั่งตามร้านน้ำชาซึ่งบางร้านมีน้ำกระท่อมขายด้วย เพลงนี้จึงได้นำเอาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเหล่านี้มากล่าวเสียดสีกลุ่มนักเรียนนักศึกษาที่หลงผิด กระทำการซึ่งถือได้ว่าเป็นการทำร้ายตัวเอง เพราะทำให้เกิดปัญหาทางสมอง รวมถึงสุขภาพ เนื้อเพลงไม่ได้กล่าวในเชิงสัญลักษณ์ หรือใช้คำให้ต้องตีความอะไร กลับเลือกใช้คำที่ตรงไปตรงมา ให้ความหมายที่ตรงไปตรงมา คล้ายเป็นการเสียดสีอย่างตรงเพื่อให้เข้าถึงคนฟังอย่างแท้จริง โดยที่ไม่ต้องตีความมากนัก

นอกจากนี้ยังมีการกล่าวเสียดสีถึงคนที่ไปฟังบรรยายศาสนาแต่ไม่ตั้งใจอีกด้วย ซึ่งในพื้นที่สามจังหวัดจะมีการจัดบรรยายธรรมเกี่ยวกับศาสนาในมัสยิด หรือตามสถาบันปอเนาะให้กับคนในชุมชน ส่วนใหญ่แล้วคนไปฟังมักจะเป็นผู้ใหญ่ หลายคนจึงมักเรียกการเข้าฟังบรรยายอย่างนี้ว่าเป็นการศึกษาของผู้ใหญ่ แต่ในปัจจุบันคนที่ไปฟังบางส่วนไปเพื่อเจอเพื่อนๆ บางคนจึงนั่งกันก้นไม่ทันร้อน และบางคนเข้าไปฟังเพื่อให้คนอื่นเห็นว่าเป็นผู้รู้ ทั้งที่ความจริงแล้ว การกระทำเช่นนี้เพื่อแสดงความศรัทธาเพียงเพื่อเอาหน้าอย่างเดียวเท่านั้น ไม่ใช่ศรัทธาต่อพระเจ้าอย่างแท้จริง เช่นเดียวกับการท่องจำโดยที่ไม่ได้มีศรัทธาเป็นการกระทำที่เสียเปล่า สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นมากในหมู่เยาวชนรุ่นหลัง และมักจะกลายเป็นที่เยาะเย้ยเสียดสีของคนรุ่นเก่า จากเหตุการณ์ต่างๆ ที่เพลงนี้ได้นำมาใช้เป็นการใช้ศิลปะเพื่อเสียดสีคนบางกลุ่มเหล่านี้

บางเพลงพร้อมๆ กับการสั่งสอนก็ยังมียกอุทาหรณ์ที่เกิดขึ้นจากการไม่ยึดมั่นในคุณธรรมขึ้นมาแสดงให้เห็นด้วย อย่างเช่น เพลง **อาเนาะซีนา** หรือ **ลูกผิดประเวณี** ที่สื่ออารมณ์ความรู้สึกของตัวละครในเพลงที่เป็นเด็กซึ่งเกิดจากการผิดประเวณีของพ่อแม่ กลายเป็นเด็กที่เป็นปัญหาของสังคม

รายละเอียดของเพลงกล่าวถึงเด็กผู้ชายคนหนึ่งถามหาพ่อจากแม่ของตน เพราะไม่รู้ว่าพ่อเป็นใคร แต่กลับได้ชื่อแม่มาแทนที่จะได้ชื่อพ่อเป็นนามสกุล (ในภาษาอาหรับ หรือ มลายู จะใช้ชื่อพ่อแทนนามสกุล เพื่อบ่งบอกว่าเด็กคนนี้ลูกใคร เจ๊ะบุงอ เป็นชื่อผู้หญิง ไม่ใช่ชื่อของผู้ชาย จึงหมายความว่า เด็กชายผู้นี้ไม่มีพ่อ) เมื่อไปโรงเรียนแล้วถูกخانชื่อจึงเป็นที่รู้กันว่าเป็นเด็กที่เกิดมาจากความไม่บริสุทธิ์ของแม่ ดังนั้น เด็กจึงถูกล้อเลียน ถูกเหยียด และบ่อยครั้งที่ถูกรังเกียจไปเลย ดังเนื้อเพลงว่า

แม่จำ ผมขอถามอะไรได้ไหม พ่อของหนู เขาอยู่ที่ไหน

ผมไปโรงเรียน แล้วคุณครูเรียกชื่อ

เจ๊ะ अबดุลละาะ เบญเจ๊ะบุงอ บางที ในแต่ละวัน

ผมไม่อยากจะยิน พอมีคนรู้ ไม่เหลือแล้วความบริสุทธิ์

รู้ว่าผมนี้เป็นลูกที่เกิดจากการผิดประเวณี

ในเวลาเรียนคุณครูได้บอกว่า เรื่องนี้เป็นเรื่องใหญ่ (บาปใหญ่)

คนที่ทำผิดประเวณี ต้องถูกล่ามด้วยโซ่ที่เผาไฟ

เนื้อหาของเพลงจึงเป็นเสมือนการร้องหาความถูกต้องจากแม่ที่ได้สร้างตราบาปให้เขาที่ไม่ได้มีความผิดอะไร เพียงแต่เขาเกิดจากความผิด จากการกระทำของผู้เป็นแม่ เสียงเฮ หรือท่อนสร้อยจริงคล้ายกับเป็นเสียงร่ำไห้ของเด็กชาย เพื่อแสดงให้เห็นว่าตัวเขานั้นทุกข์เพียงใดต่อสิ่งที่เกิดขึ้น ทุกข์ต่อการถูกดูถูกหรือล้อเลียน

จะสังเกตเห็นได้ว่า เพลงนี้เป็นเพลงที่แสดงให้เห็นถึงอารมณ์ความรู้สึกของเด็กที่ออกมา รำพึงรำพัน และทวงถามจากผู้เป็นแม่เท่านั้น เพลงไม่ได้กล่าวถึงพ่อ ไม่ได้ทวงขอคำตอบจากผู้เป็นพ่อ เป็นอีกนัยที่สื่อให้เห็นว่า ไม่ว่าในสังคมไหนๆ ผู้ชายไม่เคยถูกทวงถามการกระทำที่ผิดพลาด ไม่เคยถูกมองด้วยสายตาที่เหยียดหยามเหมือนผู้หญิง แต่ผู้หญิงกลับต้องเป็นฝ่ายรับทุกสิ่งทุกอย่างเองไปตลอดชีวิต กระทั่งมีลูก และลูกก็จะกลายเป็นผู้รับกรรมไปในที่สุด

ตามความเชื่อของมุสลิม คนที่ทำผิดประเวณีจะต้องถูกล่ามด้วยโซ่ที่เผาไฟ คือสิ่งที่ต้องรับกรรมในไฟนรก แต่เพลงไม่ได้กล่าวว่าจะต้องถูกโบย 100 ครั้ง ตามกฎหมายของศาสนา นั้นหมายความว่า แม้จะเห็นคนกระทำผิดดังกล่าว แต่กรณีการโบยกลับไม่ถูกใช้สำหรับคนที่กระทำผิดก่อนที่เขาจะตายไป และเช่นเดียวกันเด็กที่เกิดจากความผิดพลาดเช่นนี้ เขาจะไม่ได้รับมรดกจากทั้งผู้เป็นแม่ หรือพ่อ หรือผู้ที่เลี้ยงดูเขา เปรียบเสมือนเป็นบุคคลหนึ่งที่ถูกลืมนำไปจากบัญชีครอบครัวกระทั่งกลายมาเป็นเด็กที่มีปัญหา

นอกจากสอนหลักธรรมแล้ว หลักการในชีวิตประจำวันก็เป็นแนวเนื้อหาหนึ่งที่เพลงดิเกิร์สมัยใหม่ได้สื่อสารออกมา ดังเช่น เพลงทำนองเซื่องช้าเหมาะแก่การฟังเพื่อซึมซับความหมายอย่างเพลง **มุโลนะเกาะกาตอ** ของ **มะไรฟ** ที่กล่าวแนะนำเรื่องการพูดจาของคนเราจะต้องคิดให้รอบคอบเสียก่อน อย่าใช้คำพูดทำร้ายคนอื่น เพราะมันจะย้อนกลับมาทำร้ายเรา ปากจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะสร้างมิตรหรือศัตรู

เนื่องจากมีความพยายามที่จะนำตัวเองเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการสั่งสอนศีลธรรม หรือตอกย้ำว่าทศวรรษของศาสนา เพลงดิเกิร์สมัยใหม่จำนวนหนึ่งจึงมีฐานความอยู่บนหลักการต่างๆ ไปของศาสนาอิสลาม เช่น มองว่าการประพฤติผิดตามหลักศาสนาเป็นเงื่อนไขที่จะก่อให้เกิดวิบัติภัยแก่มนุษยชาติได้ เพลง **ดูนิยออาเค** ของ **มะเย็ง ซอปเปอร์** บอกว่าเหตุที่มุสลิมออกนอกกลุ่มออกทางนั้นเป็นเพราะปล่อยจิตใจให้พ่ายแพ้กิเลส “อยู่ไป

วันๆ ไม่คิดอะไร คิดแต่จะหาความสุข มีชีวิตเหลวแหลก กินเหล้าเคล้านารี สัมผัสของศาสนา” เพราะมนุษย์เป็นเช่นนี้พระเจ้าจึงลงโทษ ทำให้เกิดเหตุการณ์สึนามิกวาดเอาผู้คนตายไปในปรโลกจำนวนมาก

หลักฐานในคัมภีร์และตำราบอกไว้แล้ว
ทุกคนได้เห็นแล้ว คงอีกไม่นานหรอก
เหตุการณ์แปลกๆ ที่เกิดขึ้น
สิ่งที่ไม่เคยเกิดขึ้นก็ได้เกิดแล้ว
คลื่นยักษ์สึนามิ ทำลายราบคาบ
อยู่ๆ ตึกสูงก็ถล่มราบลงมา
เหมือนเรากำลังอยู่ในห้วงแห่งสงคราม

ในมโนทัศน์ของเพลงๆ นี้ ภัยธรรมชาติถือเป็นโทษที่พระเจ้ามอบให้แก่มนุษย์ผู้ไม่หันหลังให้ศาสนา ภัยธรรมชาติเปรียบเสมือนสงครามที่ก่อให้เกิดความวุ่นวาย ความสับสน เกิดความสูญเสีย ทั้งชีวิตและทรัพย์สิน สอดคล้องกับความคิดของชาวบ้านทั่วไปในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เห็นว่าความตายของมนุษย์ที่เกิดจากภัยธรรมชาตินั้นเป็นบทลงโทษจากพระเจ้า อย่างเช่น กรณีเกิดเหตุแผ่นดินไหวมีคนตายและบาดเจ็บจำนวนมากบ่อยครั้งในประเทศอินโดนีเซียนั้น ในมุมมองของชาวบ้านจำนวนหนึ่งเชื่อว่าเป็นเพราะคนอินโดนีเซียย่อหย่อนในกิจปฏิบัติและความศรัทธาในศาสนาอิสลาม¹ ทางออกจากหายนะเหล่านี้คือการหันกลับมาทำความดี และเรียนรู้ศาสนาอย่างเคร่งครัด ดังเช่นเพลง ฮารีมาตี หรือ วันตาย มีเนื้อหาที่เป็นการเชิญชวนให้คนทำดี โดยสิ่งที่เนื้อหาของเพลงได้กล่าวเชิญชวนคือ ให้เพื่อนมนุษย์ร่วมกันทำดี ก่อนที่จะตาย

ฟังเถิดเพื่อนรัก เเท่าที่ฉันบอกได้ และไม่ใช่ว่าเป็นการเปิดกิตาบ (หนังสือ) สั่งสอน
เมื่อพูดถึงเพลงต้องห้าม เลือกอเอาเฉพาะในสิ่งที่เป็นสาระเถิด ว่าสิ่งใดคือสิ่งที่มนุษย์ต้องทำ
ฟังเถิดเพื่อนรัก เเท่าที่ฉันบอกได้ และไม่ใช่ว่าเป็นการเปิดกิตาบ (หนังสือ) สั่งสอน
เมื่อพูดถึงเพลงอบายมุข เลือกอเอาเฉพาะในสิ่งที่เป็นสาระเถิด ว่าสิ่งใดคือสิ่งที่มนุษย์ต้องทำ
อย่างน้อยๆ ก็กล่าวมูจะ² วันละครึ่งก็ยังมีดี เมื่อถึงวันเวลาที่ต้องตาย นั้นมิใช่สิ่งของที่ซื้อขายกันได้
มิเช่นนั้น คนรวยก็ยอมไม่ตาย ความมีชีวิตกับความตายนี้เป็นของคู่ตรงข้ามกัน

¹ ฮูไซฟี อุมาร และอับดุลซัย มอลอ, สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2556.

² ประโยคคำกล่าวภาษาอาหรับที่มีความหมายว่า “ไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากอัลลอฮ์”

เพลงเริ่มต้นเชิญชวนด้วยการใช้คำว่า “เพื่อนรัก” ซึ่งเป็นการสื่อสารให้เห็นว่าผู้ร้องกับผู้ฟังมีความเป็นกันเอง และใกล้ชิดกัน คำนี้ช่วยลดทอนที่การสอนที่เคร่งเครียดจริงจังแบบผู้รู้ทางศาสนาให้กลายเป็นการพูดคุยแนะนำสำหรับคนใกล้ชิดมากกว่า นอกจากนี้ก็ร้องยังออกตัวว่าตัวเองไม่ได้ต้องการสอน หรือไม่ได้เปิดตำรา ดังนั้น การเชิญชวนโดยการใช้เพลงจึงไม่อาจแสดงความเป็นผู้รู้ได้มากกว่าการเชิญชวนในลักษณะของเพื่อน อย่างไรก็ตาม ท้าที่นี้ก็ช่วยลดระดับความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างผู้สอนกับผู้ถูกสอนลงมาได้ค่อนข้างน่าสนใจ

สิ่งที่เนื้อหาเพลงได้กล่าวเชิญชวนนั้น เป็นการเรียกร้องให้ทำความดี ทำสิ่งที่ เป็นประโยชน์แก่ตน ก่อนที่จะตายไป เลือกแต่สิ่งที่มีสาระ เพื่อให้ชีวิตรับแต่สิ่งดีๆ ก่อนที่จะตาย คนมุสลิม หรือการสอนศาสนา มักจะสอนให้นึกถึงความตาย เพราะโดยความเชื่อตามหลักศาสนาแล้ว ชีวิตเมื่อตายไปก็ต้องไปเจอกับอีกโลกหนึ่ง ดังนั้น การทำความดีในโลกนี้ก็เพื่อชีวิตที่ดีในโลกหน้า

ลักษณะของความถ่อมตัวของผู้เชิญชวนจะเชิญชวนให้ทำความดีอย่างง่ายๆ เช่น การรำลึกถึงพระเจ้า วันละครั้ง นอกจากนี้ ในเนื้อเพลงมีการเปรียบว่ามนุษย์ทุกคนไม่ได้เกิดมาเป็นผู้รู้ และไม่ได้มีเสื้อผ้าติดตัว และคนทุกคนย่อมมีเงาด้วยกันทั้งนั้น

เนื้อเพลงยังกล่าวถึงค่านิยมของคนในพื้นที่ นั่นคือ การศึกษาในสถาบันปอเนาะ ในอดีต คนมุสลิมนิยมส่งลูกเข้าเรียนในสถาบันปอเนาะเสียส่วนใหญ่ แต่ไม่ได้พูดถึงรายละเอียดของปอเนาะ นอกจากกล่าวถึงคนที่ศึกษา ว่าในปอเนาะก็มีคนที่เก่งและไม่เก่ง แต่ทั้งหมดไม่ได้แปลว่า ผลบุญของคนเก่งจะมากกว่า

เนื้อเพลงยังกล่าวเพิ่มเติมอีกว่า ชีวิตไม่ใช่เรื่องที่ซื้อขายกันได้ ไม่เช่นนั้นแล้ว คนที่มีฐานะร่ำรวยก็ย่อมไม่ตาย เนื้อหาโดยรวมของเนื้อเพลงมีน้ำเสียงของการถ่อมตัว ลักษณะของการบอกถึงความดี การเปรียบ จะไม่ยกเรื่องราวความดีใหญ่โต ซึ่งอาจจะสะท้อนให้เห็นด้วยว่า กลุ่มคนฟัง ไม่ใช่กลุ่มคนที่อยู่ในระดับการศึกษาสูง แต่เป็นชาวบ้านที่ทำงานทั่วไป อย่างกรีดยาง ทำสวน ทำงานรับจ้าง เป็นต้น

เป็นที่น่าสังเกตว่า ในวรรคหนึ่งเพลงได้ออกตัวว่า “ไม่ใช่เพลงสนุกสนานหรือเหลวไหล” ท้าที่แบบนี้คือการตอบโต้การวิพากษ์วิจารณ์ของสังคมผู้เคร่งครัดศาสนาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เห็นว่าเพลงพวกนี้ส่งเสริมให้คนมัวเมาความบันเทิง ห่างเหินจากศาสนา และเอาแต่ตาประณามผู้อื่น (เช่น เด็กวัยรุ่น ผู้หญิง แม่หม้าย เป็นต้น) จนรายการวิทยุไม่สามารถเปิดออกอากาศได้ วรรคที่ว่า “ชื่อบุลาฮูมะฮะซียะ ปิเลฮูอาเมะละฮุซหาระ อาปอมะนอฮียอกีอนอพูวะ” (เมื่อพูดถึงเพลงเหลวไหลไร้สาระ เลือกเอาเฉพาะในสิ่งที่เป็นสาระเถิด ว่าสิ่งใดคือสิ่งที่มนุษย์ต้องทำ) จึงเป็นความพยายามที่จะเรียกร้องให้สังคมผู้เคร่งศาสนาองให้เห็นถึงด้านดีของเพลงดีกรีสมัยใหม่ พร้อมๆ กันนั้นก็เป็นความพยายามที่จะปรับตัวของเพลงเพื่อให้เจือจางข้อกล่าวหาจากกลุ่มคนที่เคยต่อต้านด้วยว่า เพลงเหล่านี้ก็ยังมีสาระจรโลงใจ จรรโลงสังคมอยู่บ้าง

เพลงของบารูดิงนั้น แม้จะถูกวิจารณ์ว่ามักจะมีเนื้อหาส่อเสียดและด่าว่าผู้หญิง แต่เนื้อหาลักษณะนี้ก็จะพบเพียง 2-3 เพลงใน 1 อัลบั้ม เพลงของบารูดิงยังมีความโดดเด่นในแง่ของการบันทึกสถานการณ์ เช่น เหตุการณ์น้ำท่วมชายแดนภาคใต้เมื่อปลายปี พ.ศ.2553 บารูดิงก็นำมาบันทึกในบทเพลงชุดใหม่ที่ออกวางแผงเมื่อปี พ.ศ. 2554 นอกจากนี้ บารูดิงยังมีความพยายามที่จะเขียนเพลงในเชิงแนะนำ ให้กำลังใจ และการส่งสอนความรู้ทั่วไปทางศาสนาอีกด้วย ดังเช่น เพลง **ยาแงฮูโน** หรือ **อย่าถอย** ที่ให้กำลังใจคนที่ล้มเหลวในชีวิตว่าเป็นเรื่องธรรมดาที่คนจะแพ้พ่าย トラバドที่ฝนตกแล้วเปียก トラバドนั้นความล้มเหลวก็เป็นสิ่งที่มนุษย์หลีกเลี่ยงไม่ได้ โลกนี้มีหลายฤดู เปรียบเสมือนชีวิตคนเราที่ต้องมีหลายรสชาติ หากโลกมีแต่ฤดูหนาวคนคงจะอยู่ไม่ได้เป็นแน่ ทั้งหมดทั้งสิ้นนี้ล้วนแล้วแต่เป็นพระประสงค์ของพระเจ้า “ยากดีมีจน มาจากพระองค์ ล้มลำบากยังง ฉันจะสู้ทน”

จากที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่า เพลงดิเกร์สมัยใหม่มุ่งสื่อสะท้อนเนื้อหาเกี่ยวข้องกับเรื่องสถานะทางเพศและทางคุณธรรมที่มีจุดมุ่งหมายเดียวกันนั่นก็คือการควบคุมทางสังคมและความประพฤติ อัตลักษณ์ที่บทเพลงกลุ่มนี้ต้องการสร้างก็คือ อัตลักษณ์ความเป็นผู้ชายที่เหนือกว่าผู้หญิงทั้งทางด้านสังคมนอกบ้านและในบ้าน พิจารณาจากเพลงผู้ชาย เกือบทั้งหมดคือความพยายามสถาปนาแบบแผนของความเป็นหญิงที่ต่ำกว่าความเป็นชาย ผู้หญิงตามแบบแผนคือผู้หญิงที่ต้องปรนนิบัติ เอาใจ และเตรียมพร้อมตัวเองเพื่อสามีอยู่เสมอ ตามบทบัญญัติทางศาสนา อย่างไรก็ตาม เพลงจำนวนหนึ่งของนักร้องหญิงกลับเปิดเผยให้เห็นว่า ผู้ชายทำหน้าที่ของตัวเองบกพร่อง เช่น ไม่รับผิดชอบต่อครอบครัว ขี้เกียจการงาน ทำให้ไม่สามารถเลี้ยงดูครอบครัวได้ตามบทบาทที่ศาสนาและวัฒนธรรมกำหนด ผู้หญิงจึงต้องแบกรับภาระเพิ่มขึ้นอีกเท่าตัว เพลงเปรียบเทียบกับผู้ชายเป็นหากดูเลือดที่จ้องแต่จะเกาะกินผู้หญิง

สำหรับผู้หญิง เพลงดิเกร์สมัยใหม่จึงเป็นพื้นที่พิเศษที่ใช้สำหรับปลดปล่อยภาวะความกดดันในชีวิต เนื้อหาเพลงที่แรง ตรงไปตรงมา ปะทะคะคานกับอำนาจปีศาจปิศาจไทย ทำให้เพลงของผู้หญิงได้รับความนิยมมาก แม้ว่าจะนักร้องจะถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่ากระทำตัวผิดหลักศาสนา เช่น แต่งตัวและเดินร่ายยั่วชวนทางเพศ บทเพลงก็ก้าวล้ำความเป็นเพลงดิเกร์ไปไกลกระทั่งกลายเป็นเพลงเต้นรำหรือเพลงแดนซ์ที่นิยมกันในคลับบาร์ต่างๆ

กระแสการวิพากษ์วิจารณ์เพลงดิเกร์สมัยใหม่ว่า เป็นบันเทิงที่เหลวไหลที่ทำให้ผู้คนห่างไกลศาสนา ทำให้ผู้เกี่ยวข้องกับกระบวนการสร้างสรรค์เพลง โดยเฉพาะนักร้องและนักแต่งเพลงจำนวนหนึ่งพยายามแสดงให้เห็นว่า เพลงดิเกร์สมัยใหม่ยังเป็น “ความบันเทิงที่สร้างสรรค์และจรรโลงสังคม” ได้ด้วย โดยการผสมผสานเพลงที่มีเนื้อหาสะท้อนคุณธรรมคำสอนลงไป คำสอนที่ถ่ายทอดก็มักจะเป็นความรู้เกี่ยวกับอิสลามพื้นฐาน

หลักการทั่วไปเรื่องการสรรเสริญพระเจ้า ตลอดจนหลักปรัชญาชีวิตต่างๆ ไปที่อาจเห็นได้จากคำสอนในศาสนา
อื่นๆ เช่น การเติมกำลังใจให้ชีวิต การต่อสู้ชีวิต การก้าวพ้นอุปสรรคในชีวิต การเอาชนะกิเลสตัณหา เป็นต้น